

HEBREOS

Marípʉ ïgʉ magʉ Jesucristo merā weredeamarē gojadea

¹ Iripoegue Marípʉ ïgʉya kerere weredupiyunerā merā marī ñekʉsāmarārē werenʉgādi ãārīmí. Yoaripoe wári ïgʉ turari merā iri ïmurī, ïgʉ weredoreri, kērōgue ïmurī merā ïgʉsārē ïgʉyare masimakū iridi ãārīmí.

² Dapagorare i ûmu pereburi dupiyuro ïgʉ magʉ Jesucristo merā marīrē ïgʉyare weremi. Neõgoraguere Marípʉ ïgʉ magʉ merā i ûmarē iridi ãārīmí, ãārīpereri ïgʉ gāmérōsūta ãārīburo, ãrīgʉ. Irire iriburo dupiyuro ïgʉ magūrē pídi ãārīmí, iri ãārīpererire opabure.

³ Jesucristo, Marípʉ goesisiririre opagu, turatarigu, õätarigu, Marípʉ ãārīrikʉrire opagu ãārīmi. ïgʉ turaro doreri merā ãārīpereri i ûmarē ãārīníkōamakū yámi. Marī ñerō iridea wajare tau odo, puru ûmugasigue Marípʉ turatarigu diaye gapu eja doadi ãārīmí, ãārīpererārē doregu ãārību.

Marípʉ magʉ, Marípʉre wereboerā nemorō turagu ãārīmi, ãrī gojadea

⁴ Irasirigu Marípʉ magʉ Jesucristo, Marípʉre wereboerā nemorō turagu ãārīmi. Marípʉ ïgʉrē: “Makʉ, mu yʉ magʉ ãārā”, ãrīdi ãārīmí. Ángeles gapʉre: “Yʉre wereboerā ãārā”, ãrīdi ãārīmí.

⁵ ïgʉ magūrē ãsū ãrīdi ãārīmí:

Yu magū ãārā m✉. Dapagā merā m✉, y✉ magū ãārīrīrē masakare masīmakă yáa, ãrīdi ãārīmí.[✳]

Neō sugu īgūrē wereboegure irasū ãrībiridi ãārīmí. Īgū magūyamarē ãsū ãrīdi ãārīmí doja:

Yu, īgū pag✉ ãārā. īgū, y✉ magū ãārīmi, ãrīdi ãārīmí.[✳]

Neō sugu īgūrē wereboegure irasū ãārībiridi ãārīmí.

6 īgū magūrē sugu ãārīgūrē i ãmugue iriug✉, ãsū gap✉ ãrīdi ãārīmí:

Ãārīpererā yure wereboerā, y✉ magūrē ejamejā, baremuburo, ãrīdi ãārīmí.[✳]

7 īgūrē wereboerāyamarē ãsū ãrīdi ãārīmí:

Yure wereboerārē mirū wējāpu taurosū, peame ùjūrī pūrā irirosū waamakă yáa, ãrīdi ãārīmí.[✳]

8 īgū magū gapure ãsū ãrīdi ãārīmí:

M✉ ãārīpererā Op✉ ãārīníg✉ ãārā. Muyarārē diayeta dorea.

9 Diayema iririre gāāmea. Ñerō iririre dooa. Irasirimakă īág✉, y✉ m✉p✉ m✉rē ãārīpererā Op✉ ãārībure beyeb✉.

Irasirig✉ m✉rē ãārīpererā m✉ merāmarā nemorō usuyari merā ãārīmakă irib✉, ãrīdi ãārīmí.[✳]

10 Idere ãrīdi ãārīmí Marīp✉ īgū magūrē:

M✉ ãārīpererā Op✉, neōgoragueta i nik✉, ãmugasidere irib✉.

11 Gajipoe i ãm✉ m✉ iridea perekōāroko. M✉ gap✉ ãārīnıkōāg✉ko. Ãārīpereri m✉ iridea gap✉ suríro boarosū, boaperekōāroko.

[✳] **1:5** Sal 2.7 [✳] **1:5** 2 S 7.14; 1 Cr 17.13 [✳] **1:6** Dt 32.43 [✳] **1:7** Sal 104.4 [✳] **1:9** Sal 45.6-7

12 Irasirigu suríro buguhñerē túwea béo, gajiñe maa-mañe gorawayurosū, ãārīpereri õārī ditare gorawayugukoa. Mu gapu neõ gorawayubirikoa. M̄urārōta ãārīníkõägukoa, ãrīdi ãārīmí. [✳]

13 Irasirigu ïgū magūrē ãsū ãrīdi ãārīmí doja: Yü diaye gapu doaka! Mu doaripoe m̄urē ïāturirārē mu dorerire neõ tarinugānemobirimakă irigura, ãrīdi ãārīmí. [✳]

Ígūrē wereboerā gapure neõ irasū ãrībiridi ãārīmí.

14 Ñārīpererā Maríp̄ure wereboerā deyomarīrā, ïgūrē moãboerā ãārīma. Maríp̄u Jesucristo taurārē iritamudoregu ïgūsārē iriumi.

2

Maríp̄u ïgū masakare tauri kerere õārō pémakă gāāmemi, ãrī gojadea

1 Irasirirā Maríp̄u magū Jesucristoya kerere marī pédeare irasū gūñaníkõārō gāāmea, ïgūrē buremurirē piriri, ãrīrā.

2 Iripoegue Maríp̄u ïgūrē wereboerārē ïgūya kerere weredoredi ãārīmí. Irasirigu: “Ñerō irirānorē, yü dorerire tarinugārārē wajamoāgura”, ãrīderosūta ïgūsārē diayeta wajamoādi ãārīmí.

3 Maríp̄u masakare tauri kere õātaria. Marí gapu irire pémerā, ïgū wajamoārīrē tausübirkoa. Marí Op̄u Jesucristo iri kerere wereparoridi ãārīmí. ïgū weredeare pérā: “Diayeta ãārā”, ãrī masinerā ãārīmá. Irasirirā maridere wereturiamma, irire masiburo, ãrīrā.

[✳] **1:12** Sal 102.25-27 [✳] **1:13** Sal 110.1

4 Marípu gaji irinemodi ããrímí. Iri kerere wererärë ïgü turari merä wári iri ïmurírë irimakü iridi ããrímí. Irasü ããrímakü ïgü gãamederosüta ïgüsärë wári Õágü deyomarígü iritamurí merä irimasírírë südi ããrímí, iri kerere weremakü pérä: “Diayeta ããrã”, ãrü masiburo, ãrígü.

Jesucristo, marí irirosü dapukugu deyoadi ããrímí, ãrü gojadea

5 Marípu ïgürë wereboerärë: “I ûmu peredero puruguere oparä ããríräkomsä”, ãrü, neõ píbiridi ããrímí.

6 Ígüyare weredupiyudi ãsü gapu ãrü gojadi ããrímí:

Gua Opu, masaka ubu ããrírä ããríkeremakü, ñasirigu ïgüsärë gûñarü mu? Ígüsä boamurä dita ããríkeremakü, ñasirigu ïgüsärë iritamurü mu?

7-8 Yoabiripoegäta ïgüsärë murë wereboerä doka ããrímakü iridi ããríbä. Irasirikeregu, puruguere ïgüsärë oparä sóogu, mu turarire sibu, ïgüsärë ããrípereri opaburo, ãrígü, ãrü gojadi ããrímí. [◊]

Marípu masakare irasü sigü: “Ããrípererire dorerákuma”, ãrü pídi ããrímí. Ígüsärë irire píkeremakü, ããrípererire dorebema dapa.

9 Marí Jesúyama gapure: “Ããrípererä Opu ããrímí”, ãrü masüa. Yoabiripoegäta ïgüdere Marípu ïgürë wereboerä doka pídi ããrímí, ããrípereräya ããríburire boabosabure. Jesús marírë boabosamakü, Marípu ïgürë maigü, õãrö iritamudi ããrímí. Irasirigu ïgü boadigue masädero

[◊] **2:7-8** Sal 8.4-6

puru, Marípu Ígūrē turarire sī, Opu sóodi ãārīmí, ãārīpererā Ígūrē b^uremuburo, ãrígu.

10 Marípu Ígū gāāmederosūta ãārīpereri i ûmumarē iridi ãārīmí. Æārīpereri Ígūya dita ãārā. Ígū pūrā ãārīpererā ûmugasigue Ígū ãārīrōgue Ígū merā ãārīmaku gāāmemi. Irasirigu Ígū magu Jesúre iriudi ãārīmí, marīrē Ígū ñerō tariri merā taubure. Ígūrē iriudi ãārīmí, marī Opu ãārībure, marīrē ûmugasigue ãimurīabure.

11 Jesú marīrē taugu, Marípuyarā ãārīmaku iridi ãārīmí. Irasirirā marī Ígūyarā ãārīsīā, sugu pūrā irirosū, Jesú marī tīgu merā Marípu pūrā ãārā. Irasirigu Jesú marīrē: “Yu pagupūrā ãārīma”, ãrígu, neõ g^uyasírbemi.

12 Marípuya werenírī gojadea pūgue Jesú Ígū Pagure weredeare gojasüdero ãārību. Åsū ãrīdi ãārīmí Ígūrē:

Mu ãārīrikure, muyamarē wereguko^a yu pagupūrāguere. Ígūsā nerēnarōgue nerēmaku, Ígūsā merā: “Óātaria mu”, ãrī bayapeogukoa murē, ãrīdi ãārīmí.[☆]

13 Gaji ãrīdi ãārīmí doja:

Yude murē yu Opure b^uremuníkōägura.[☆]

Idere ãrīdi ãārīmí doja:

Õõta ãārā Yupu pūrā Ígū yure pínerā merā, ãrīdi ãārīmí.[☆]

14 Marī, Marípu pūrā, d^upukurā ãārā. Irasirigu Jesúde marī irirosūta d^upukugu aaridi ãārīmí. Ígū curusague boari merā wātīrē, boarire güirā opure tarinugu béodi ãārīmí.

[☆] **2:12** Sal 22.22 [☆] **2:13** Is 8.17 [☆] **2:13** Is 8.18

15 Jesús īgūrē irasū tarinugāgū, marī boaburire güinikōānerārē taudi ãārīmí.

16 Āsū ãārā. Jesucristo Marīpūre wereboerārē iritamugū meta aaridi ãārīmí. Marī, Abraham parāmerā gapūre īgū Marīpūre būremuderosūta būremurārē iritamugū aaridi ãārīmí.

17 Irasirigū marī irirosūta dūpukugū aaridi ãārīmí, īgū boari merā marī ñerī iridea wajare wajaribosabu. I merā Marīpūre: “Waja opamerā ãārīma”, ãrī īāmakū iridi ãārīmí. Paía opū marīya ãārīburire Marīpūre sērēbosarosū, īgūde marīrē õārō sērēbosami. Irasirigū marīrē bopoñarī merā īāgū marīrē õārō iritamunikōāmi.

18 Wātī īgūrē ñerō iridoremakū, Jesús būro ñerō tarikeregū, īgū dorerire iribiridi ãārīmí. Irasirigū wātī marīdere ñerī iridoremakū īāgū, Jesús marīrē iritamumasīmi, ñerī iribirikōāburo, ãrīgū.

3

Jesús, Moisés nemorō ãārīmi, ãrī gojadea

1 Yaarā, mūsā Marīpū beyenerā, īgūyarā ãārā. Irasirirā Jesucristore: “Būremua mūrē”, ãrīnerā ãārīsīā, īgūrē õārō gūñanikōāka! Marīpū īgūrē iriudi ãārīmí, īgūya kerere werebure, paía opū irirosū marīya ãārīburire sērēbosabure.

2 Marīpū īgūrē beyepídī ãārīmí irire iribure. Irasirigū Moisés, Marīpū īgūrē: “Āsū iridoreka yaarārē!” ãrī pídeare õārō iriderosūta Jesúde Marīpū īgūrē pídea ãārīpererire õārō iridi ãārīmí.

³ Irasirirā Moisére b̄remudero nemorō Jesúس gapure b̄remurō gāāmea marīrē. Iri āsū āārā. Wiri: “Óārī wii āārā”, ārī īārō nemorō iri wiire iridi gapure: “Óātarimi”, ārī b̄remurō gāāmea marīrē.

⁴ Masaka gapu wiiri irirā āārīma. Marīpu gapu āārīpereri i ūmūmarē iridi āārīmí.

⁵ Moisés gapu Marīpuyarārē doregu, īgāsārē óārō iritamudi āārīmí. “Āsū irika, Marīpure b̄remurā!” ārī weredi āārīmí, p̄urugue marā Marīpuya kerere pémasiburo, ārīgū.

⁶ Cristo, Marīpu magū gapu Moisés nemorō Marīpuyarārē óārō doregu āārīmi. Irasirirā marī Marīpuya, gūñaturarire piriro marīrō īgū tauburire usuyari merā yúnirā, īgūya wii marā āārā.

Marīpu īgūyarārē īgū merā óārō siñajāmakā gāāmemi, ārī gojadea

⁷ Irasirigu Óāgū deyomarīgū ire āsū ārī weredi āārīmí, Marīpuya werenírī gojadea pūgue:

Dapagārē mūsā Opu mūsārē weremakā, péduamerā irirosū āārībirikōāka!

⁸ Óārō péka īgūrē! Iripoegue Israel bumarārē masaka marīrōgue āārīrārē īgū werekeremakā, īgū dorerire tarinugāma. “Marīrē iritamumasibirkumi”, ārīrā, īgūrē b̄remubirima.

⁹ Irasirigu āsū ārīmi: “Iroguere cuarenta bojorigora yu turaro merā iririre iri īmuadibū īgāsārē iritamugū. Yu irasirikeremakā: ‘Īgū marīrē iritamumasibirkumi’, ārī gūñanama yure.

10 Irasirigʉ ĩgʉsā merā gua, āsū ārlbʉ: ‘Yaa gapʉre neō gũnatʉyabema. Yʉ dorerire iridʉabema’, ārlbʉ.

11 Irasirigʉ ĩgʉsā merā guagʉ, goepeyaro merā āsū ārī werebʉ: ‘Yʉ merā õārō siñajārī bokabirikoa mʉsā yʉre bʉremubiri waja’ , ārīmi.[✳]

12 Irasirirā yaarā, õārō pémasīka! Neō sugʉ mʉsā watopemʉ ñerō gũña, bʉremubi āārlbirikōāburo. Irasū āārlīgñno, Marīpʉ āārlñigñrē béogʉ iribukumi.

13 Āsū gapʉ iriro gāāmea. Ḫmʉrikʉ mʉsā basi Marīpuare gāme wereníka, ñerīrē iriri, ārīrā! Dapagā merā Marīpʉya werenírī gojadea pūgue dorederosūta gāme wereníka! “Ñerī gapʉre irirā, usayáa gua”, ārī gūñarā, mʉsā basita ārīkatorā yáa. Ñerīrē irirā, Marīpʉ dorerire tarinʉgārāko.

14 Cristore bʉremunʉgāderosūta marī okaro bokatīrō bʉremuníkōārā, ĩgū āārlīrōgue ĩgū merā āārlīrāko.

15 Yʉ wererosūta Marīpʉya werenírī gojadea pūgue āsū ārī gojasūdero āārlbʉ:

Dapagārē Marīpʉ mʉsārē weremakʉ, ĩgūrē õārō péka! Iripoegue Israel bumarā ĩgū dorerire tarinʉgāderosū iribirikōāka! ārī gojasūdero āārlībʉ.[✳]

16 ĩgʉsā Marīpʉya werenírīrē pékererā, ĩgū dorerire tarinʉgānerā āārlīmá. Āārlīpererā Egiptogue āārlīrārē Moisés āīāsūnerā āārlīkererā, Marīpʉ dorerire tarinʉgānerā āārlīmá.

[✳] **3:11** Sal 95.7-11 [✳] **3:15** Sal 95.7-8

17 Ígūsā tarinugādea waja cuarenta bojorigora Marípu Ígūsā merā guadi ãārīmí. Masaka marírōgue Ígūsārē ãārīdoredi ãārīmí. Irogueta boanerā ãārīmá.

18 Ígū dorerire tarinugāmakū Íágū, goepeyaro merā Ígūsārē ãsū ãrī weredi ãārīmí: “Yū merā õārō siñajārī bokabirimakū irigūra”, ãrīdi ãārīmí.

19 Irasirirā ire masīa marī. Ígūsā Marípūre būremubiridea waja Ígū merā õārō siñajārī bokabirinerā ãārīmá.

4

1 Marípu iripoegue marārē: “Yū merā siñajārī bokarāko”, ãrī píderosūta marīdere pídi ãārīmí. Irasirirā marīde goepeyaro merā Marípūre yujuro gāāmea, Ígū merā õārō siñajārī bokamurā.

2 Marípu masakare tauri kerere iripoegue marā péderosūta marīde pébu. Ígūsā gapū iri kerere pékererā, būremurī merā pébirinerā ãārīmá. Irasirirā irire ubugorata péunanerā ãārīmá.

3 Marī gapū Marípūre būremurā Ígū merā õārō siñajārī bokarāko. Ígūrē būremumerā gapūre ãsū ãrīdi ãārīmí:

Yure būremubiri waja Ígūsā merā guabu. Irasirigū Ígūsārē goepeyaro merā ãsū ãrī werebu: “Yū merā õārō siñajārī bokabirikuma”, ãrīdi ãārīmí.[✳]

I ûmurē iri odo, siñajādi ãārīmí. Irasirigū masakadere Ígū merā siñajāburire pídi ãārīmí.

4 Gaji ãsū ãrī gojasūdero ãārībú, Ígūya werenírī gojadea pūgue:

[✳] **4:3** Sal 95.11

I ūmma ããr̄pererire iripeo odogu, su mojõma pere
gaji mojõ peru pẽrẽbejarinur̄i waaró merã
igu moãr̄r̄e piri, siñajãdi ããr̄mí.[◊]

5 Iḡr̄e b̄remumerã gapure ãsũ ãr̄di ããr̄mí doja
Iḡya werenír̄ gojadea p̄gue:

Yu merã õärō siñajãr̄ bokabirikuma, ãr̄di ããr̄mí.[◊]

6 Iripoegue marã, igu masakare tauri kerere
pépurinerã, igu dorerire taringadea waja igu
merã õärō siñajãr̄ bokabirinerã ããr̄má. Gajirã
gapu iḡr̄e b̄remurã igu merã õärō siñajãr̄
bokarãkuma.

7 Irasirigu Marípu masakare igu merã siñajãburire
pígu: “Dapagorare yure õärō péka!” ãr̄di ããr̄mí.
Israel bumarã igu dorerire taringaderu puru,
yoaripoe puru irire Davire gojadoredi ããr̄mí.
Irasirigu musãr̄e dupaturi irire weregura doja.
Ãsũ ãr̄ gojadi ããr̄mí David:

Dapagorare Marípu musãr̄e weremaku, õärō péka!

Iḡr̄e péduamerã irirosu ããr̄birikõãka! ãr̄i
gojadi ããr̄mí.[◊]

8 Iripoegue David irire gojaburi dupiyuro Josué
Israel bumarãr̄ Marípu igusãr̄e sidea nikûgue ãijadi
ããr̄mí. Iro gapure siñajãr̄ bokabirinerã ããr̄má.
Irasirigu Marípu iguyarãr̄e gaji siñajãr̄ siburire
weredi ããr̄mí.

9 Irasirirã, Marípu i ūmre iri odo, igu
siñajãderosuta marí iguyarãde igu merã õärō
siñajãr̄ bokarãko.

10 Marípu merã siñajãr̄, marí gããmerõ moãr̄r̄e
piri, igu gããmerõ gapure iripurörirã, igu merã

[◊] **4:4** Gn 2.2 [◊] **4:5** Sal 95.11 [◊] **4:7** Sal 95.7-8

õārō siñajāníkōõrāko, īgū i ûmumarē iri odo siñajáderosüta.

11 Irasirirā īgūrē õārō bûremurō gââmea, īgū merā siñajârī bokamurâ. Iripoegue marâ īgûrē bûremubiridea waja īgû merâ neõ siñajârī bokabirinerâ âârîmá. Īgûsâ iriderosû iribirikôârõ gââmea marîrê.

12 Marîpuya werenírîrê pérâ, īgû merâ õârō âârînkôâa. Sareri majî pe gapu usiri majî sareñajârõ nemorõ Marîpuya werenírî marîya yuþpûrârîgue, marî gûñarîgue ñajârokao. Irasirirâ īgûya werenírîrê pérâ, marîya yuþpûrârîmarê marî gûñarîdere: “I gapu õâgorâa, o i gapu ñegorâa”, ârî masîrâko.

13 Marî masaka âârîpererâ Marîpu irinerâ dita âârâ. Īgû ïâberogue neõ âârîbea. Âârîpereri marî âârîrikârire marî iririkârire masîmi. Irasirirâ õârî gûñarî oparâ õârō irirâ, īgû ïûrõ marî irideare, marî gûñadeare weredoremakû, güyasîrîrõ marîrõ weremasîrâko.

Jesús paía opu nemorõ âârîmi, ârî gojadea

14 Jesús, Marîpu magû, paía opu nemorõ marîya âârîburire Marîpûre sérëbosagu âârîmi. Īgû Marîpu pûrogue âârîmi. Irasirirâ neõ piro marîrõ īgûrê bûremuníkôârâ!

15 Jesús paía opu nemorõ, marî turamerârê bopoñarî merâ ïâgû marîrê iritamugû âârîmi. Wâtî marîrê ñerîrê iridorerosüta Jesûdere âârîpereri ñerîrê iridoredi âârîmí. Jesús gapu ñerîrê neõ iribiridi âârîmí.

16 Īgû marîya âârîburire sérëbosagu âârîmakû ïârâ, Marîpûre güiri marîrõ marî sérëmasña. Īgû

ããrãrõgue ïgã merã ããrãrã irirosã sãrãmasãa. ïgã marãrã maãgã, marãrã bopoñarã merã ãsãa, marã ñerõ tariripoere diayeta iritamugukumi.

5

¹ Marã ire masãa. Sugã paá opã, masaka watope Marãpã beyepisüdi ããrãmi. Masakaya ããrãburi ããrãpererire Marãpãre sãrãbosagã ããrãmi. Irasirigã Marãpãre ïgãsã sãdhaarire sãbosagã ããrãmi. “ïgãsã ñerã iridea waja ïgãsãrã wajamoãbirikõaka!” ãri sãrãgã, Marãpã ïürõ waibure wãjã soepeobosagã ããrãmi.

² Paá opã marã irirosüta ïgã turari merã ïgã ñerã iridhaarire tau kãmutamaslbemi. Irasirigã pémasímerãrã, ñerõ irirãrã bopoñarã merã ãmasãmi.

³ Turabi ããrãsãa, gajirãrã iribosarosüta ïgã basi ñerõ iridea waja Marãpã ïürõ waibure wãjã soepeomi.

⁴ Neõ sugã ïgã gããmerõ paá opã ñajãmaslbemi. Marãpã gapã ïgãrã beyepími, iripoeguemã Aarõrã ïgã beyepíderosüta.

⁵ Cristode ïgã gããmerõ paá opã ñajãbiridi ããrãmí. Marãpã ïgãrã Opã pídi ããrãmí. ãsã ãrãdi ããrãmí ïgãrã: Yã magã ããrã mã. Dapagã merã mã, yã magã ããrãrãrã masakare masimakã yãa, ãrãdi ããrãmí.[◊]

⁶ Gajirogue ïgãya werenírã gojadea pãgue ïgã magãrã ãsã ãrãdi ããrãmí:
Melquisedec paí ããrãderosüta mã ããrãníkõãgukoa,
ãrãdi ããrãmí.[◊]

[◊] **5:5** Sal 2.7 [◊] **5:6** Sal 110.4

7 Cristo i ûmugue ããrígú, buro oreri gaguinírî merã Marípure ïgú turari merã ïgú boaburire taumasígûrê sérêdi ããrímí. Ígú, Marípu gââmeri ditare iridhamakú ïágú, ïgú sérerírê pé, ïgûrê gûñaturamakú iridi ããrímí.

8 Cristo, Marípu magú ããríkeregú, buro ñerõ taridi ããrímí. Ñerõ tarikeregú, Marípu dorerire tarinugárô marírô ïgûrê õârô yujuri merã irire iritariweredi ããrímí.

9 Ígú curusague boagu, ããrípereri Marípu ïgûrê iridoredeare iripeodi ããrímí. Irasirigú ããrípererá marírê ïgûrê yujurârê taudi ããrímí, ïgú puro perebiri okari opaburo, ãrígú.

10 Irasirigú Marípu ïgûrê: “Melquisedec paí ããríderosûta mu ããrínkôðagukoa”, ãrî pídi ããrímí, maríya ããrîburire sérêbosabure.

Jesucristore buremurírê piriri, ãrîrâ, ïgûrê gûñaturaníkôðarô gââmea, ãrî gojadea

11 Cristo paía opu nemorô ããrîrîrê wári weren-emoduadáa. Musâ pemasíturabirimakú, irire weremasibirkao.

12 Musâ yoaripoe Cristore buremubu. Irasirirâ dapagoraguere gajirârê Marípu yare buerimasâ ããrîbukoa. Musâ irasû ããrîbonerâ, dapagoraguedere neõ buepurorirâ irirosûta ããrîkôðâa. Õpíkû mirírâ, baari baagamasímerâ, majírâgâ irirosûta ããrîkôðâa. Irasirirâ gajirâ buerimasâ musârê buepurorideare dupaturi buero gââmea.

13 Õpíkû mirírâ majírâgâ irirosû ããrîrâno, “I ñerî, i gapu õârî ããrâ”, ãrî beyemasibema.

14 Baari bəriri gapu murā baari ããrã. Murā ããrrāno, õãrõ buenerã, õãrrē, ñerrē beyemasrāgue ããríma.

6

1 Irasirirã murā pémasrā irirosu Cristoyamarẽ õãrõ pémasrā dujarã, irire buenemorõ gããmea. Neõgorague ïguyare buepurorirã, marĩ ñerõ irideare bujawere, gũñarĩ gorawayurire buebu, Marípu marírẽ perebiri peamegue béori, ãrrā. Marĩ ñerõ iririkudeare piri, Marípure õãrõ buremuridere buebu.

2 Gajidere, deko merã, Õagu deyomarígu merã wãyyerire buebu. Marĩ oparã ïgüsâya mojõrĩ merã marírẽ: “Marípu murē iritamuburo”, ãrĩ ñapeoridere buebu. Boanerã masãburire, Marípu Cristore buremumerãrẽ perebiri peamegue wa-jamoãburidere buebu.

3 Irasirirã marĩ Cristore buremuriã ïguyare buenemowãgníkõãrkoa, Marípu gããmemaku ïgu iritamurĩ merã masãnemorã.

4 Åsu ããrã. Masaka Jesucristoya kerere pémasíkererã, Marípu ïguyarãrẽ õãrĩ siburire masíkererã, Õagu deyomarígurẽ opakererã,

5 Marípu õãrĩ werenírãrẽ pékererã, i ûmu peredero puru ïgu turari merã iriburire masíkererã,

6 iri gapure gããmemerã, neõ dupaturi ïgüsã ñerõ irideare bujawereri merã pirimasibirkuma. Neõ dupaturi ïgüsã gũñarĩrẽ õãrĩ gapu gorawayumasibirkuma. Irasirirã Marípuyare gããmebiri waja, Marípu magu Cristore buremumerã, ïgürẽ dupaturi curusague pábiatú

wējērā irirosū ãārīrākuma. Gajirārē īgūrē masaka ñūrōgue bəridamakā irirākuma.

7 Asū ãārā. Marī, su pooema nikū irirosū ãārā. Õārī nikūrē ûmarikū deko merēmakā, sibi ñajānako. Irasiriro iri pooe opū otedea õārō puri dəkakumakā. Irasirigū iri pooe opū dəkare opakumi īgū baaburire. Gajirā iri yebare õārī dəkakumakā ñārā: “Marīpū õārō dəkakumakā irikumi”, ãrīkuma. Irasūta yámi Marīpū īgūyare pérārē. Gajirā īgūsā īgūyare õārō irimakā ñārā: “Marīpū īgūsārē õārō iritamumi, irasirirā õārō yáma”, ãrīrākuma.

8 Iri pooere pora, ñerī tá dita puri dəkakumakā, béokõārō gāâmea. Irasūta yámi Marīpū īgūyare pékererā irimerārē. Perekiri peamegue béogukumi īgūsārē wajamoâgū.

Jesucristore bəremurīrē piriro marīrō marī ûmugasigue waaburire yúro gāâmea, ãrī gojadea

9 Yū, Marīpū īgūsārē bēoburire weregu, mūsārē yū maîrārē: “Ígū bēosūmurā ãārā”, ãrīgū meta yáa. Marīpū mūsārē Cristo merā taudi ãārīmí, īgūyarā ãārīburo, ãrīgū. Irasirirā mūsā õārī yebague otedea õārō dəkakumrosūta õārīrē yáa. Irire yū masīa.

10 Marīpū diayema irigu ãārīmi. Irasirigū īgūyare mūsā õārō iririre kātibirkumi. Mūsā īgūrē maîsīā, gajirā īgūyarārē iritamurīdere kātibirkumi.

11 Yū, mūsā okaropa ushyari merā gajirārē iritamunímakā gāâmea. Irasirirā Marīpū īgūyarārē: “Õārīrē sīgura”, ãrīdeare mūsā yúrire, pūrāgue diayeta oparāko.

12 Irasirigū mūsā Marīpuyare téri merā iritayamakā gāâmebea. Gajirā Marīpū Jesucristo merā tauri kerere bəremurā ñerō tarikererā,

Marípue: “Diayeta yure iritamugukumi”, ãrī buremuníkōama. Ígūsā irasirimakū Íágū, Marípue Ígūyarärē: “Óãrīrē sīgura”, ãrīdeare Ígūsārē sīgukumi. Irasirirā musāde Ígūsārē Íákūi, Ígūsā irirosūta iriníkōaka!

13-14 Iripoegue Marípue Abrahārē ãsū ãrī pídi ããrīmí: “Diayeta mure õãrīrē irigura yu ãrīderosūta. Mu parāmerā ããrīturiarärē wárā ããrīmakū irigura”, ãrī pídi ããrīmí. Irasū ãrī pígu, Ígū wāi merā wāipeodi ããrīmí. Gajigu Ígū nemorō ããrīgú neõ marīmakū, Ígū wāi merā wāipeodi ããrīmí.

15 Abraham, Marípue Ígūrē ãrī pídeare õãrō buremurī merā yúdi ããrīmí. Irasirigue Marípue Ígū ãrīderosūta Ígūrē õãrō iridi ããrīmí.

16 Sugu masaku gajirā péuro: “Diayeta ãrīgū yáa”, ãrīgū, Ígū nemorō ããrīgúya wāi merā wāipeokumi. Ígū irasū ãrī wāipeomakū pérā: “Diayeta werekumi”, ãrī, Ígū merā neõ guaseomasibirkuma.

17 Irasirigue Marípue Abrahārē: “Diayeta mure õãrīrē irigura”, ãrī pígu, Ígū wāi merā wāipeodi ããrīmí. Marí Ígū irasū wāipeo weredeare pérā: “Ígū ãrīderosūta diayeta irigukumi”, ãrī masña. “Ígū ãrīdeare neõ gorawayubirkumi”, ãrī masña. Irasirigue irire marīrē õãrō masiburo, ãrīgū, Abrahārē ãrī pídeare weregu, Ígū wāi merā wāipeodi ããrīmí.

18 Marípue neõ ãrīkatobi ããrīmi. Irasirigue Ígū ãrī pídea merā, Ígū wāipeodea merā, Ígū ãrīdea neõ gorawayubirkurire marīrē masimakū iridi ããrīmí. Marí irasirigure masirā, marí ñerō irideare piri, Ígū marīrē tauburire gūñaturari merā yúa. “Irasūta irigukumi”, ãrī masña.

19 Irasirigu Marípua marírē īgū õārō iriburire yúrārē ûmugasigue īgū merā ãārīmakū irigukumi. īgū turatarigu ãārīsīā, irire diayeta irigukumi. Irire õārō masña marī.

Āsū ãārā. Sugu paía opa Marípua ãārīrī taribu poekague ñajāgū, iri taribu makāpuro kāmutari gasiro tariñajāmi. Irasū ñajāgū, masakaya ãārīburire sērēbosami Marípure.

20 Marípua ãārīrī taribugorague ñajārōsū Jesús ûmugasigue Marípua ãārīrōgue ñajādi ãārīmí. Marī irogue ñajāburi dupiyuro ñajāsiadi ãārīmí, paía opa nemorō Marípure marīya ãārīburire sērēbosanikōābu. Melquisedec paí ãārīderosūta ãārīnikōāgukumi.

7

Melquisedec paí ãārīderosūta Jesús ãārīmi, ãrī go-jadea

1 Iripoegue Melquisedec wāikugu Salem* wāikuri makā marā opa ãārīdi ãārīmí. īgū paí ãārīgū, masakaya ãārīburire Marípure ãārīpererārē doregure sērēbosagu ãārīdi ãārīmí. Abraham gajirā oparārē wējē tarinugāgū ejadi goedujáamakū, Melquisedec īgūrē bokatīrīgū waadi ãārīmí. īgūrē bokatīrīgū, Marípure: “Guapu, ñrē õārō irika!” ãrī sērēbosadi ãārīmí.

2 Abraham gajirā oparārē wējē tarinugāsīā, īgūsāya ãārīdeare ãīadi ãārīmí. Irasirigu īgū ãīdeare pe mojōma buri dukawa pí, subu sīdi ãārīmí

* **7:1** Salem wāikuri makā, Jerusal'ēta ãārīyuro.

Melquisedere. “Melquisedec”, ãrĩrõ: “Opu diayeta irigu”, ãrĩduaro yáa. Ígu Salem marãrẽ doregu ããrïdi ããrïmí. Íguyarãrẽ õãrõ siñajãrõ merã ããrïmaku iridi ããrïmí. Irasiriro: “Salem”, ãrĩrõ: “Siñajãrõ”, ãrĩduaro yáa.

³ Melquisedec pagusãamarãrẽ, Ígu ñekusãamarãrẽ ïgusã were gojatúdea neõ máa. Ígu deyoadeare, Ígu boadeare, Ígurẽ gorawayubure were gojatúdea neõ máa. Irasirigu Ígu, Marípu magu Jesucristo paí ããrïníkõãgu irirosu ããrïdi ããrïmí.

⁴ Irasirirã Melquisedere gũñaka! Ubu ããrïgu meta ããrïdi ããrïmí. Marí ñeku Abraham mariya bumu ããrïpuroridi ããrïkeremaku, Melquisedec, Abraham nemorõ ããrïdi ããrïmí. Irasirigu Abraham Melquisedere, gajirã oparãrẽ wẽjẽ tarinugásíã, Ígusãya ããrïdea ããideare pe mojõma buri dukawa pí, subu sudi ããrïmí.

⁵ Asu ããrã. Moisés dorederosuta ããrïpererã gajirã Israel bumarã Ígusãyare, Leví parãmerã ããrïturiarãrẽ paía ããrïrãrẽ keoro suma. Abraham Levíya bumarã ñeku ããrïdi ããrïmí. Ígu ããrïpererã gajirã Israel bumarã ñeku ããrïdi ããrïmí. Ígu, Ígusã ñeku ããrïdi ããrïkeremaku, Ígusã gapu Moisés dorederosuta irirã, Leví parãmerã ããrïturiarã ditare suma.

⁶ Melquisedec gapu Leví parãmi ããrïturiagu ããrïbiridi ããrïmí. Abraham gapu Marípu: “Óãrõ irigura”, ãrõ písudi ããrïkeregu, Melquisedere sudi ããrïmí. Irasirigu Melquisedec Abrahãrẽ: “Marípu murẽ õãrõ iriburo”, ãrïdi ããrïmí.

⁷ Irasirirã marí ire masua. Melquisedec Abrahãrẽ: “Marípu murẽ õãrõ iriburo”, ãrïgu,

Abraham nemorō ããr̄di ããr̄mí.

⁸ Gajire masña. Paía, marĩ watope ããr̄rã, marĩ irirosüta masaka ããr̄ma. Irasirirã boamurãta ããr̄ma. Moisés dorederosüta irirãno, ĩgüsäyare pe mojõma buri oparire subu sõma paíare. Abraham Melquisedere sīgū, ããr̄nigū irirosú ããr̄gûrẽ s̄di ããr̄mí. Mar̄puya werenír̄ gojadea pügue Melquisedere: “Boakõadi ããr̄mí”, ãr̄ gojadea neõ máá.

⁹⁻¹⁰ Masaka Moisés dorederosüta irirã, ĩgüsäyare pe mojõma buri oparire subu sõma, Leví parãmerã ããr̄turiarârẽ paíare. Iripoegue Leví deyoaburi dupiyuro Melquisedec Abrahârẽ bokatîrígū waadi ããr̄mí. ĩgū bokatîrîmakū, Abraham ĩgū ãideare pe mojõma buri dãkawa pí, subu s̄di ããr̄mí Melquisedere. Leví, Abraham parãmi ããr̄di ããr̄mí. ĩgū parãmerã ããr̄turiarâde Abraham parãmerâta ããr̄nerã ããr̄má. Irasirirã, Abraham Melquisedere s̄idea merâ ĩgüsâde ĩgûrẽ s̄inerã irirosú ããr̄nerã ããr̄má. Irasirigü Melquisedec ĩgüsã nemorō ããr̄di ããr̄mí.

¹¹ Mar̄pü Israel bumarârẽ ĩgū dorerire pígu, Aarón parãmerã ããr̄turiarã Levýa bumarârẽ: “Paía ããr̄ma”, ãr̄ pídi ããr̄mí. Irasirirã ĩgū dorederosüta paía waimurârẽ wẽjẽ soepeo, Mar̄püre masakaya ããr̄burire sérëbosanerã ããr̄má. ĩgüsã irasiridea gapü masakare Mar̄pü iñrõ õãrã waamakü irimasibea. Irasirigü Mar̄pü ĩgüsârẽ gorawayubure Cristore iriudi ããr̄mí, paí ããribure, mar̄rẽ õãrã ããr̄makü iribure. Cristo gapü Levýa bumü, Aarón parãmi ããr̄turiagü ããr̄lbemi. Melquisedec ããr̄derosüta paí ããr̄mí.

12 Irasirigu Maríph Cristore paíare gorawayubure iriugu, īgū iripoegue doredeadere gorawayudi ãārīmí.

13-14 Maríph īgū iripoegue dorederosūta Levíya bumarā ditare paía sóounadi ãārīmí. Marí Oph Jesucristo gapu Israel bumu ãārīkeregu, Levíya bumu meta ãārīmí. Judáya bumu ãārīmí. Maríph Moisére īgū dorerire pígu, neō Judáya bumarārē: “Paía ãārīrākuma”, ãārībiridi ãārīmí. Irire masña marí.

15 Irire masñā, idere õārō pémasña. Cristo, Maríph paí sóodi, gajirā paíare gorawayugu, Melquisedec irirosū ãārīgū ãārīmí.

16 Maríph iripoegue dorederosūta Levíya bumarā dita paía ñajāunanerā ãārīmá. Jesucristo gaph Maríph pídi gajirā paía irirosū paí ñajābiridi ãārīmí. Maríph turari merā ãārīnígū ãārīsñā, paí ñajādi ãārīmí.

17 Maríph īgū werenírī gojadea pūgue īgū magūrē irire ãsū ãrīdi ãārīmí:

Melquisedec paí ãārīderosūta mu ãārīníkōághko, ãrīdi ãārīmí.[✳]

18 Maríph Moisére doreri píphororidea marírē Maríph merā õārō ãārīmaku irimasibea. Irasirigu Maríph iri dorerire bojepíkōadi ãārīmí.

19 Maríph Moisére doreri pídea merā marí īgū ñürō õārā neō ãārīmasibea. Irasirigu Maríph Jesucristo merā marírē õārā ãārīmaku iriburire pídi ãārīmí. Irasirirā marí Cristore b̄remurā, Maríph p̄rogue ñajārā irirosū īgūrē diayeta séremasña.

20 Maríph Cristore paí sóogu: “Yu wāi merā murē wāipeo píá”, ãrīdi ãārīmí.

[✳] **7:17** Sal 110.4

21 Gajirā paía gapare īgū wāī merā wāīpeo píbiridi
āārīmí. Cristo gapare wāīpeo, paí pídi āārīmí. Āsū
ārī weredi āārīmí Marīpū Cristore:

Yū, mū Opū āārā. Irasirigu yū wāī merā mūrē
wāīpeogū, diayeta weregura.

Irasirigu neō gorawayuro marīrō mūrē āsū ārī
werea: “Melquisedec paí āārīderosūta mū
āārīnīkōāgūko”, ārīdi āārīmí Marīpū īgū
magūrē.◊

22 Marīpū irasū ārī weregū, īgū Jesucristo merā
marīrē ñārā āārīmakū iriburire pídi āārīmí. Iri
īgū Moisére doreri píphororidea nemorō, marī ñārō
āārīburire pídea āārā.

23 Āārīphororinerā paía boamakă, gajirā gorawayu
ñajānerā āārīmá doja. Irasirirā wárā paía
ñajānanerā āārīmá.

24 Jesúus gapū irasū āārīnīkōāmi. Irasirirā īgūrē
gorawayurā paía neō máma.

25 Irasirigu Marīpūre mariya āārīburire
sērēbosaníkōāmi. Marīpūre masīrāno, Jesúre
buremurā āārīma. Irasirigu āārīpererā marīrē
īgūrē buremurārē taumasīmi, Marīpū merā ñārō
āārīnīkōāburo, ārīgū.

26 Irasirigu Jesúus paía opū nemorō, āārīpereri
marīya āārīburire keoro iritamugū āārīmi. īgūrēta
marī buro gāāmea. īgū ñōtarigu, neō ñerīrē iribi,
ñerī opabi āārīmi. Irasirigu Marīpū īgūrē ñerā
watope āārīdire āī, ûmugasigue āārīpererā gajirā
nemorō Opū pídi āārīmí.

27 Gajirā paía oparā irirosū āārībemi. īgūsā
gapū ûmarikū waimārārē wējē soepeo sērēbosama,

◊ **7:21** Sal 110.4

Marípure masaka ñerí iridea waja ïgüsärë wajamoäbiriköäburo, ãrïrã. Paíade ïgüsä ñerí iridea waja Marípü iürö ïgüsä basi waimurärë wëjë soepeopurorima. Puru gajirä ñerí ïgüsä iridea waja waimurärë wëjë soepeobosama. Ùmurikü irasirinama. Jesús gapü paía opü nemorö ãärígü, marí ñerí iridea waja waimurärë wëjë soepeobiridi ãärímí. Suñarõta marí ãärípererärë boabosadi ãärímí, marí ñerí iridea wajare taugü.

²⁸ Marípü Moisére doreri pídea merä paía oparä sóosüma. Ígüsä irasü sóosükererä, õärí ditare irimerä ãäríma. Iri dorerire pídero puru, Marípü ïgü magü gapure ïgü wäi merä wäipeo, paía opü nemorö sóodi ãärímí. Irasirigü ïgürë sóogü, ïgü gäamerösüta õärí iripeogü ãärínímakü iridi ãärímí.

8

Jesús maríya ãäríburire Marípure sérëbosagu ãärími, ãrí gojadea

¹ Ñärípereri yü müsärë wererire pérä, ire õärö pémasika! Jesucristo paía opü nemorö ãärígü ümugasigue Marípü turatarigü diaye gapü doami ïgürë maríya ãäríburire sérëbosabu.

² Ùmugasigue marí Opü iridea wii ïguya wi-igora ãärä. Iri wii, masaka iridea wii meta ãärä. Irasirigü Jesucristo irogue maríya ãäríburire Marípure sérëbosagu, iri wiigueta sérëbosami.

³ Marípü i nikü marä paía oparärë sóogü, ïgü iürö waimurärë wëjë soepeomurärë, gajino ïgärë sümurärë sóomi. Irasirigü Jesucristode ïgüsä Marípure gajino sîrã irirosü irigu, ïgü basi marírë boabosadi ãärímí.

4 Jesucristo i nikūgue ããrígú, paí ããribiribukumi. Gajirā paía Moisés dorederosüta Marípü ïürō ïgûrē gajinoré sîrâ ããrísima.

5 I nikû marâ paía Marípuya wiigue ïgû ïürô moãma. Iri wii i nikûma wii ããrâ. Marípuya wiigora ûmûgasigue ããrâ. Irasiriro Marípuya wii i nikûma wii, ûmûgasima wii keori ããrâ. Moisés i nikûma wiire iriburo dupiyuro Marípü ãsû ãrîdi ããrîmí ïgûrê: “Yû murê ûtâûgue ïmuderosüta yaa wiire irigakoa. Yû dorederosüta yaa wiire keoro irika!” ãrîdi ããrîmí.

6 Jesús gapure: “Paía opü nemorõ ããrâ mû”, ãrî pidi ããrîmí. Irasiriro Jesús ûmûgasigue paí moãrî, i nikû marâ paía moãrî nemorõ õärî ããrâ. Iripoegue Marípü masakare: “Moisére yû doreri pídeare iripeorârê õärô irigûra”, ãrî werepídi ããrîmí. Purü Jesucristore iriugü: “Ígûrê bûremurârê yû merâ õärâ ããrîmakû irigûra”, ãrî werepídi ããrîmí. Irasiriro ïgû iripoegue werepídea nemorõ õärî ããrâ. Irasirigu Jesucristo Marípü merâ marî õärô ããrîburire ûmubosagü ããrîsîä, paía opü nemorõ ããrîmí.

7 Moisére Marípü doreri pídea, marîrê Marípü merâ õärô ããrîmakû iribiridero ããrîbû. Iri doreri marîrê õärô irimakû tamerârê Marípü dupaturi gaji werepíbiribodi ããrîmí.

8 Ígûyarâ, Israel bumarâ ïgû doredeare iribiri waja ïgûsârê ãsû ãrîdi ããrîmí ïgûya werenírî gojadea pûgue:

Yû mûsâ Opü, ãsû ãrâ: “Óärô péka! Mûsâ Israel bumarârê, Judáya bumarâdere puruguere gaji maama werepígakoa.

- 9** Iri, yu msā ñeksāmarārē iripoegue werepídea
irirosū neō ãäríbirikoa. Yu basi ïgsārē
Egipto nikügue ãärírārē õärō koreri merā
wiubu. Wiu: ‘Yu dorerire irimakk, msārē
õärō irigura’, ãrī werepíbu. Yu irasū ãrīdeare
ïgsā gapu tarinugāma. ïgsā tarinugārī
waja ïgsārē béobu, ïgsā gāämerō iriburo,
ãrīgk.
- 10** Irasirigu puruguere Israel bumarārē ãsū
ãrī wereguera: Yu dorerire ïgsārē gnā
pémasimakk iriguko. Yu dorerire ïgsārē
iriduamakk iriguko. Irasirigu yu, ïgsā Opu
ãärígu koa. ïgsā, yaarā yu ditare buremurā
ãärírākuma.
- 11** Neō sugu ïgüyarārē ïgü merāmarārē, ïgü
pagupürārē: ‘Marī Opure masíka msā!’ ãrī
buebirikuma. ãärípererā yure masírākuma.
Majírā, irasū ãärímakk mrā yure masírā
dita ãärírākuma.
- 12** Irasirigu ïgsā ñerī irideare kätiguko. ïgsā
ñerī irideare neō gnānanemobirikoa. ïgsārē
wajamoäbirikoa”, ãrīdi ãärími Marípu Israel
bumarārē.[⊕]
- 13** Irasū ãrī weregu, maama werepíri merā
iripoegue ïgü masakare werepíphorideare
peremakk iridi ãärími. Gajino bugure
béo gorawayurosū, maama merā ïgü
werepíphorideare gorawayudi ãärími.

9

Maríphre buremurī wiimarē gojadea

[⊕] **8:12** Jer 31.31-34

1 Iri poegue Marípʉ Moisére ïgū dorerire pípʉrorigʉ, masaka ïgūrē bʉremuburidere pídi ãārīmí. Irasirigʉ ïgūsārē ïgūrē bʉremuburi wii i nikūma wiire iridoredi ãārīmí.

2 Iri wii waimʉrā gasiri merā ïgūsā iridea wii, pe taribu opari wii ãārīdero ãārībú. Ñajānʉgāpʉroriri taribu Marípʉya taribu wāikʉdero ãārībú. Iri taribure sīāgori yuku peodi, irasū ãārīmakū baari peyaro ãārīdero ãārībú. Iri peyaro weka Marípʉ ïñrō pā duparu peyadero ãārībú.

3 Iri taribu korema taribu suríro gasiro merā kāmutadea taribu ãārīdero ãārībú. Iri taribu Marípʉ ãārīrī taribugora wāikʉdero ãārībú.

4 Iri taribugue ñajārō puro sərōrī soemurō oro merā iridero ãārīdero ãārībú. Iri taribu poekague oro merā òmabiadea kūma, Marípʉ ïgū doreri gojadea ûtā majīrī opari kūma ãārīdero ãārībú. Gaji solo oro merā iridea solo Marípʉ masakare ejodea maná wāikʉri pogā oparisoro, irasū ãārīmakū Aarøyagʉ tuadi ñasātuadi iri kūmague ãārīdero ãārībú.

5 Marípʉ iri kūma bʉuari majī weka pērā ïgūrē wereboerā kēdʉpʉrikʉrā keori weadea merā ïgū iri taribugue ãārīrīrē ïmudi ãārīmí. ïgūsāya kēdʉpʉri merā iri kūma bʉuari majīrē sēē kāmutadero ãārībú. Iri bʉuari majī, Marípʉ masakare: “ïgūsā ñerō iridea waja wajamoābirikoa”, ãrīdeare keori ãārīdero ãārībú. Dapagorare ãārīpereri iri wiimare were nemomasibirkoka.

6 Iri wiimare ãmu ododero pʉrʉ, ãmarikʉ paía ãārīpʉrорiri taribure ñajāunanerā ãārīmá Marípʉ ïñrō ïgūsā moārīrē irirā.

7 Paía opu dita gaji taribuguere ñajāunadi ãārīmí. Bojoriku iri taribuguere suñarõta waimarã dire ãi ñajāunadi ãārīmí. Dí marírõ neõ ñajābiridi ãārīmí. Ígu basi ñerõ iridea waja, irasu ãārīmaku masaka Ígsā masiñña marírõ ñerõ iridea waja iri dire ãi ñajādi ãārīmí, Marípure: “Wajamoäbirikõäka guare! Gua ñerõ irideare kätika!” ãrī sérégu.

8 I ãārīpereri merã Õágu deyomarígu marírẽ ire pémasímaku yámi. Iri wii ãārīdeapoe masaka Marípure b^uremurã, Ígu ãārīrī taribugue ñajābirinerã ãārīmá.

9 I ãārīpereri Marípu Ígrẽ b^uremurī wiimarẽ pídeare marí buesñā: “Dapagoraguere marí Ígrẽ b^uremurī ãsu ãrīduaro yáa”, ãrī pémasñā. Iro dupiyuro paía gajino Marípure sírī, waimarã wẽjẽ soepeori, masakare: “Marípu ïrõ waja opamerã ãārā gua”, neõ ãrī masímaku iribiridero ãārību.

10 Æsu ãārā. Marípu Moisére doreri pídea Ígu masakare baadoreri, iirídoreri, Ígu ïrõ koedoreri dita ãārā. Ígsāya yujupürärīma ãārībea. Irasiriro iri doreri marírẽ õärā waamaku iribe. Marípu iri dorerire masaka Ígsā iriburire pídi ãārīmí. Irire Jesucristo merã gorawayuburo dupiyuro pídi ãārīmí.

11 Cristo gapu paía opu nemorõ ãārīgu aarisiadi ãārīmí. Irasirigu Ígu boadea merã marírẽ õärõ iridi ãārīmí. Marípu ïrõ marí ñerõ iridea wajare peredoregu, Marípu ãārīrögue Ùmugasima wiigue ñajādi ãārīmí. I nikuma wiire ñajābiridi ãārīmí. Ùmugasima wii, i nikuma wii nemorõ õätariri wii, masaka iridea wii meta ãārā.

12 Irasirig^u Cristo, Maríp^u ãārīrōgue ûm^ugasima wiigue suñarõta ñajādi ãārīmí. Irogue ñajāg^u, paía oparã i nikûma wiigue Maríp^u ãārīrī taribuguere cabraya díre, wekuá majírãya díre ãí ñajáderosú ãí ñajâbiridi ãārīmí. Íg^u basi marí ñerí iridea waja boagu, íg^uya dí merã Maríp^u ãārīrōgue ñajādi ãārīmí, marírē Maríp^u merã õärō ãārīníkõåburo, ãríg^u.

13 Paía oparã cabraya, wekuaya dí merã, wekugo majígõrē Íg^usã soedea nití merã masakare Íg^usã ñerí iridea waja Marípuya wiigue ñajâmasímerârẽ wêásiriþeoma. Íg^usârẽ wêásiriþeomak^u, Maríp^u ïürô ñerírē opamerã duja, Marípuya wiigue dupaturi ñajâmasíma doja.

14 Paía oparã wekuaya dí merã, cabraya dí merã masakare iritamuma. Cristo gap^u Íg^usã nemorõ Íg^uya dí merã marírē õärō iritamutarig^u yámi. Íg^u ñerí maríg^u, Õág^u deyomaríg^u ãārīníg^u iritamurí merã Íg^u basi Maríp^ure wiadi ãārīmí curusague boabu. Paía waim^urã Maríp^ure wia, Íg^u ïürôrẽ soepeorosú Íg^u basi irasú wiadi ãārīmí. Irasirig^u marírē Maríp^u merã neõ õärō ãārībonerârẽ taudi ãārīmí, Maríp^u okaníg^u dorerire õärō irimasiburo, ãríg^u. Irasirig^u marí gûñarígue: “Maríp^u guare wajamoág^ukumi gua ñerõ iridea waja”, ãri gûñarik^unemobirimak^u iridi ãārīmí.

15 Irasirig^u Jesucristo, Maríp^u Íg^u beyenerârẽ maama werepíderosúta iridi ãārīmí marírē taibu. Marírē taug^u, Maríp^uyarã Íg^u merã õärō ãārīnímak^u iridi ãārīmí. Irasirirã Maríp^u Íg^uyarârẽ siburire oparâko. Moisés doreri dita ãārīmak^u, marí ñerí iridea waja, waja oparã dita ãārībukoa

dapa. Cristo marīrē curusague boabosadi ãārīmí, marī ñerī iridea waja, waja opabonerārē taibu.

16-17 Āsū ãārā. Sug₄ masak₄ īg₄ boaburo dupiyuro īg₄yayarārē: “Y₄ opari m₄sārē dujarokoa”, ãārīkumi. Irasirig₄ īg₄ boaburo dupiyuro s̄ibirkumi dapa. īg₄ boadero p₄ru, īg₄yayarārē: “M₄sārē dujarokoa”, ãārīderosūta īg₄ opadeare ãikuma.

18 Irasiriro Marīp₄ masakare: “Āsū irig₄ra”, ãārī werepíp₄roridea, waimurārē wējē, īg₄sāya dí béoro marīrō wajamarīdero ãārīb₄. Waimurārē wējē, īg₄sāya díre béodero p₄ru, Marīp₄ dorerire diayeta irinerā ãārīmá.

19 Irasirig₄ Moisés, Marīp₄ īg₄ doreri pídeare masakare werepeodi ãārīmí. P₄ru cabraya díre, wek₄ua majīrāya díre deko merā morēdi ãārīmí. Morē odo, hisopo wāik₄di d₄p₄ merā oveja poarire diiari merā ñimudea merā tūrādi ãārīmí. Iri d₄p₄ merā díre yosa, Marīp₄ dorerire īg₄ gojadea pū weka, ãārīpererā masaka wekadere wēāsiripeodi ãārīmí.

20 P₄ru īg₄sārē ãsū ãārī ãārīmí: “Marīp₄ marīrē īg₄ doreri pídea, i dí merā diaye ãārīmak₄ masña. I díre ïārā, diayeta īg₄ ãārīderosūta īg₄ marīrē iriburire masña. Irasirig₄ Marīp₄: ‘Y₄ dorerire õārō irika!’ ãārīmi”, ãārī ãārīmí Moisés.

21 P₄ru masakare īg₄ iriderosūta Marīp₄ure bùremurī wii wiām₄rā gasiri merā īg₄sā iridea wiire, ãārīpereri iri wiigue ãārīrīdere wēāsiripeodi ãārīmí.

22 Āsū ãārā. īg₄ dorederosūta Marīp₄ure bùremurī wiāmarē dí merā wēāsirimak₄, Marīp₄ irire: “Y₄ ïūrō õārī ãārā”, ãārī ïādi ãārīmí. Irasū

wẽásiribirimak : “O  r   a  r  ”,   r   i  biribodi a  r  m . Irasirig  d  b  oro mar  r  , mar   n  r   iridea wajare mar  r   k  timas  birikumi.

Jesucristo,  g   boari mer   mar   n  r   iridea wajare taudi a  r  m ,   r   gojadea

23 Irasirir  i nik  ma wiire, iri wiigue a  r  dere pa  : “Mar  p   i  r   o  r   a  r  ”,   r  r  , waimur   d  mer   w    siripeoner   a  r  m  . I nik  ma wii,   ugasima wii keori dita a  r  dero a  r  b  . Irasiriro   ugasima wiire, iri wiigue a  r  dere: “Mar  p   i  r   o  r   dita a  r  ”,   r  , waimur   d  nemor   Cristoya d  mer   w    siripeoro g  amea.

24 Irasirig  Cristo mar  ya a  r  burire Mar  pure s  r  bosagu , Mar  pure b  remur   wii masaka iridea wiire n  j  biridi a  r  m . Iri wii,   ugasima wii keori a  r  dero a  r  b  . Mar  p  ya wiigora   ugasigue a  r  . Irasirig  Cristo   ugasima wiigue n  j  adi a  r  m , Mar  p   i  r   mar  ya a  r  burire s  r  bosabu.

25 Bojorik  sug   pa   op   i nik  ma wiigue, Mar  p   a  r  r   taribugue waimur   d  mer   n  j  nadi a  r  m . Cristo gap   mar  r   boabosagu , su  nar  ta   ugasima wiigue, Mar  p   a  r  r  gue  g  uya d  mer   n  j  adi a  r  m .

26 Pa   op   d  mer   n  j  naderos   irigu , i   m   a  r  n  g  deapoegueta boa, mas  di tamer   iras  ta boa, mas  nk  b  b  d   a  r  m . Su  nar  ta i   m   pererin   ejaburi dupiyuro i nik  guere deyoadi a  r  m ,  g   su  nar  ta boari mer   mar   a  r  perer   n  r   iridea wajare b  obu.

27 A  r  perer   mar  de su  nar  ta boar  ko  . Mar   boadero pur  , Mar  p    g   i  r  r  e mar  r  

nídoregukumi ïgürē b̄remurārē ñārō iri, ïgürē b̄remubirinerārē wajamoābu.

28 Marī suñarōta boarosū, Cristode suñarōta boadi ãārīmí. Irasirigu ïgū boari merā wárā masaka ñerō iridea wajare béobosadi ãārīmí. Irasiri odo, ûmugasigue müría, p̄ru i nikügue dupaturi aarigukumi doja. Irasū aarigú, masaka ñerō iridea wajare béogu aarigú meta irigukumi. ïgürē usuyari merā yúrārē taugu aarigukumi, ûmugasigue ïgū merā ãārīburo, ãrīgū.

10

1 Maríp̄u Moisére ïgū doreri pídea, p̄urugue ïgū Cristo merā masakare ñārō iriburi keori dita ãārīdero ãārībú. Cristo masaka ñerī iridea wajare b̄odi ãārīmí. Maríp̄u Moisére doreri pídea gapu ïgūsā ñerī iridea wajare b̄omakū irimasibiridero ãārībú. Irasiriro iri dorederosūta paía bojoriku Maríp̄u ïürō waimurārē wējē soepeorire irinakere-makū, masaka ñerī iridea wajare b̄omakū irimasibiridero ãārībú. ïgūsārē Maríp̄u ïürō ñārā ãārīmakū irimasibiridero ãārībú.

2 Iri doreri masakare ñārā ãārīmakū irimasimakū, suñarōta waimurārē wējē soepeori merāta ïgūsā ñerī iridea wajare b̄eosūbonerā ãārīmá. “Waja opamerā ñārā”, ãrī gūñabonerā ãārīmá. Irasirirā, Maríp̄u ïürō ïgūsā waimurārē wējē soepeorire pirikdābonerā ãārīmá.

3 Ñasū gapu ãārīdero ãārībú. Maríp̄u, bojoriku ïgūsā waimurārē wējē soepeodea merā ïgūsā ñerō irideare gūñamakū iridi ãārīmí.

4 Irasirirā wekuaya dí, cabraya dí merā marī ñerī iridea wajare neō b̄omasibea.

- 5** Irasirig^u Cristo i nikūguere aariburo dupiyuro Íg^u Pagure ãsū ãrīdi ãārīmí:
Mu ūrō Íg^{sā} waimurārē wējē soepeorire, gajino Íg^{sā} m^urē sīrīdere gāāmebea. Irasirig^u yure d^upukug^u deyoamak^u irig^ukaoa, Íg^{sā} ñerō iridea waja Íg^{sārē} boabosadoregu.
- 6** Masaka Íg^{sā} ñerō irideare kātidored^uarā, mu ūrō Íg^{sā} waimurārē wējē soepeorire, gajino Íg^{sā} m^urē sīrīdere ushayari merā ïābea.
- 7** Irasirig^u y^u ãsū ãrību: “Mu, y^u Op^u ãārā. Irasirig^u m^uya werenírī gojadea pūgue gojaderos^uta mu gāāmerīrē irig^u waagura”, ãrīdi ãārīmí Cristo Íg^u Pagure.[◊]
- 8** Irire ãrīg^u, ire ãrīpuroridi ãārīmí Marīp^ure: “Mu ūrō Íg^{sā} waimurārē wējē soepeorire, gajino Íg^{sā} m^urē sīrīdere gāāmebea. Íg^{sā} irasū iririre ushayari merā ïābea”, ãrīdi ãārīmí Marīp^u dorederos^u Íg^{sā} irikeremak^u.
- 9** Pur^u ãsū ãrīnemodi ãārīmí: “Mu, y^u Op^u ãārā. Irasirig^u mu gāāmerīrē irig^u waagura”, ãrīdi ãārīmí. Irasirig^u Marīp^u Íg^u masakare waimurārē wējē soepeodoredeare b^oodi ãārīmí. Irire b^oog^u: “Cristo boari merā gap^u masakare Íg^{sā} ñerī iridea wajare taugura”, ãrī werepídi ãārīmí.
- 10** Jesucristo, Marīp^u gāāmederos^uta Íg^u basita Marīp^ure wiadi ãārīmí, marī ãārīpererārē suñarōta boabosagu. Irasirig^u Íg^u boari merā Marīp^u marīrē Íg^uyarā õārā, waja opamerā ãārīmak^u iridi ãārīmí.
- 11** Aãrīpererinurī Marīp^u ūrō judío masaka paía waimurārē wējē soepeoníkōāma. Irasirikeremak^u, marī ñerī iridea wajare neō b^oomak^u irimas^ubea.

[◊] **10:7** Sal 40.6-8

12 Jesucristo gapu suñarõta marírẽ boabosadi ãärími, marí ñerõ iridea wajare béobu. Irire irasiri odo, ümugasigue Marípu diaye gapu doadi ãärími marí Opu ãärígú.

13 Iroguere doagu, ïgûrẽ ïâturirãrẽ Marípu taringbosaburire yúgu yámi.

14 Ígûta suñarõta boari merã ïgûyarãrẽ õärã, waja opamerã ãärínimaku iridi ãärími.

15 Jesucristo irasû irideare Õágu deyomarígu marírẽ: “Irasûta ãärã”, ãrĩ masimaku yámi. Æsû ãrĩ weredi ãärími:

16 Musâ Opu ãsû ãrîmi: “Puruguere yaarârẽ ãsû ãrĩ weregura: ‘Yu dorerire ïgûsârẽ iriduamaku iriguko. Yu dorerire gûña pémasimaku iriguko’ ”. [◊]

17 Idere ãrînemomi: “Ígûsâ ñerõ irideare dupaturi neõ gûñanemobirikoa”, ãrîmi, ãrĩ weredi ãärími Õágu deyomarígu. [◊]

18 Irasirirã marí ñerõ irideare Marípu kâtisûnerã ãärã. Dupaturi marí ñerõ iridea wajare waimurã wéjë soepeorire gâamenemobea.

Marípu ãärírõgue ñajârã irirosû marîya ãäríburire ïgûrẽ sêrêrõ gââmea, ãrî gojadea

19 Irasirirã dapagorare marí ümugasigue Marípuya wiigue ïgû ãärírõ taribugorague ñajârã irirosû güiro marírõ ïgûrẽ diaye sêrêmasia. Jesucristo marírẽ boabosagu dí bêodea merã irasirimasia.

20 Jesucristo boaburi dupiyuro Marípu ãärírõ taribugoraguere paía opu dita iri taribu makapuro

[◊] **10:16** Jer 31.33 [◊] **10:17** Jer 31.34

kāmutari gasirore tariñajādi ãārīmí, masakaya ãārīburire Marīpure sērēbosabu. Jesucristo gapu īgū boadea merā Marīpu merā marī õārō ãārīrīrē kāmutadeare bēodi ãārīmí. Irasirirā dapagorare marī Jesucristo marīrē boabosadea merā Marīpu ãārīrōguere ñajārā irirosū marīya ãārīburire Marīpure diaye sērēmasña.

21 Jesucristo paía opu nemorō paí ãārīgū Marīpu ãārīrōgue marīya ãārīburire sērēbosagu ãārīmí. Irogue īgū marīrē Marīphyarārē õārō doregu ãārīmí.

22 Irasirirā diaye gūñarī merā, buremurīrē neō piriro marīrō merā Marīpu ãārīrōgue ñajārā irirosū marī īgūrē diaye sērērō gāāmea. Cristo īgū boadea merā marīrē waja opamerā ãārīmakū iridi ãārīmí: “Ñerī iridea waja, waja oparā ãārā gua”, ãrī neō gūñarikunemobirkōāburo, ãrīgū. Irasirirā gūrari marīrī deko merā marīya dupure túkoenerā irirosū Marīpu ïürō õārā ãārā.

23 Marīpu marīrē: “Taugura”, ãrīderosūta irigukumi. Irasirirā marīrē īgū ãrīdeare buremupuroriderosūta piriro marīrō õārō usuyari merā buremuwāgānīkōārā!

24 Gajirā Jesúre buremurādere gūñarā! Irasirirā gāme iritamurā! Gāme mañī merā õārō irirā!

25 Piriro marīrō merā Marīphyare nerē buerā! Surāyeri marī merā nerē buemerā irirosū iribirikōārā! Marī Opu i nikūguere dupaturi aariburo mérō dūyáa. Irasirirā irire masīrā, gāme iritamurō gāāmea īgūrē buremunemomurā.

26 Marīpu marīrē Jesúya kerere: “Diayeta ãārā”, ãrī masīmakū iridero puru, marī ñerī iriduarire

piriro marīrō iriwāgānīkōārā, marī ñerō iridea waja Jesucristo īgū boadea merā marīrē taudeare bēobukoa. Irire bēomakū, dupaturi īgū marīrē boabosari neō máa.

²⁷ Marī īgū taudeare bēomakū īāgū, Marīpū ãārīpererā īgūrē īāturirārē būro wajamoāgū, marīdere īgūsā merā perebiri peamegue bēogukumi. Irasirirā marīrē gajirā īgūyare bēonerā merā īgū wajamoāburire būro güiri merā ãārībukoa.

²⁸ Iripoegue marā Moisés dorerire tarinugāgūrē wajamoānerā ãārīmá. īgū ñerō irideare pērā, o umererā īā, īgūrē weresādero pūru, Marīpū dorederosūta neō bopoñarī merā īārō marīrō īgūrē wējēnerā ãārīmá.

²⁹ ¿Naásū gūñarī mūsā? īgūrē wajamoādero nemorō Marīpū magūrē īāturiñunorē būro wajamoāgukumi. īgū magūya dí bēodea merā Marīpū marīrē: “Óārā, waja opamerā ãārīma”, ãrī īādi ãārīmí. Iripoegue irire werepídi ãārīmí. Irasirigū Jesucristoya dí bēodeare: “Wajamáa”, ãrīrārē, Óāgū deyomarīgūrē Marīpū marīrē mañrīrē masīmakū irigūre ñerō werenírārē būro wajamoāgukumi.

³⁰ Marī Opū ãārīdeare masīa marī. Åsū ãrīdi ãārīmí: “Yu ãārā, waja oparārē wajamoābu. īgūsā ñerī iridea waja īgūsārē wajamoāgura”, ãrīdi ãārīmí. Åsū ãrīnemodi ãārīmí doja: “Yaarā iririre īāgū, īgūsārē diayemarē irigūra”, ãrīdi ãārīmí.

³¹ Marīpū okanígū masakare wajamoārī būro goeri ãārā.

³² Mūsā iripoegue ãārīdeare gūñaka! Marīpū mūsārē Jesucristoya kerere masīnugāmakū iridero

purʉ, gajirā mʉsārē ñerō tarimakʉ irinerā ãārīmá. Irasirikeremakʉ, mʉsā gapʉ ĩgūrē bʉremurīrē neō piribirinerā ãārībú.

³³ Masaka iñrō gajirā surāyeri mʉsārē ñerō werení, ñerō iribiraneñerā ãārīmá. Gajipoe mʉsā merāmarārē gajirā ñerō iribiramakʉ ïñrā, ĩgūsārē béobiri, mʉsāde ĩgūsā merā ñerō iribirasñerā ãārībú.

³⁴ Surāyeri mʉsā merāmarā peresugue ãārīmakʉ ïñrā, bopoñarī merā ïñ, ĩgūsārē iritamunerā ãārībú. Gajirā mʉsāyare ēmakeremakʉ, usayari merā: “Óārokoa”, ãārīnerā ãārībú. I nikūma nemorō õārī perebiriburire ëmagasiguere mʉsā opaburire masñerā ãārībú. Irasirirā mʉsā oparire ĩgūsā ēmamakʉ, bujawerebirinerā ãārībú.

³⁵ Irasirirā Jesucristore gūñaturaníkōāka! ĩgūrē bʉremurīrē neō piribirikōāka! ĩgūrē bʉremurā, wári õārīrē wajatarāko.

³⁶ Mʉsārē õārō gūñaturari merā Marīpʉ gāñamerīrē iriníkōārō gāñamea. Irasirirā, ĩgū: “Óārīrē Sīghra”, ãārīdeare oparāko.

³⁷ Marīpʉ ãsū ãārī ãārīmí ĩgūya werenírī gojadea pūgue:

Mérō dʉyáa yʉ iriudi i ëmaguere dupaturi aariburo. Yooboro marīrō ejagukumi.

³⁸ ĩgūrē bʉremurārē: “Óārō irirā, yaarā ãārīma”, ãārī ïña. Yʉ merā ãārīníkōārākuma. ĩgūrē bʉremurīrē pirirā gapʉre suyubirikoa, ãārī ãārīmí Marīpʉ.[◊]

³⁹ Marī gapʉ ĩgūrē bʉremurīrē pirirā irirosū ãārībea. Irasirirā perebiri peamegue waamurā

[◊] **10:38** Hab 2.3-4

ãārībea. Marī Jesucristore bāremua. Irasirirā īgū taunerā, īgū puro waamurā ãārā.

11

Marīphre bāremurīmarē gojadea

¹ Marīphre bāremurā: “Īgū marīrē: ‘Oārīrē sīghura’, ãārīdeare diayeta sīghukumi”, ãārī bāremua. Irire īābirikererā, īārā irirosū: “Diayeta ãārā, īgū ãārīdeare oparākoa”, ãārī bāremua.

² Iripoeguere marī ñekūsāmarā īgūrē bāremumakū, īgūsārē: “Oārā ãārīma”, ãārī īādi ãārīmí.

³ Marīphre bāremurī merā: “Īgū werenírī merā i ûmūma ãārīpereri ãārīmakū iridi ãārīmí. Irasirigū iro dupiyuro neō marīdeare i ûmūmarē ãārīpereri marī dapagora ëārīrē iridi ãārīmí”, ãārī masīa.

⁴ Iripoeguemū Abel Marīphre bāremusīā, īgū ïūrō oveja majīgūrē wējē soepeogū, īgū tīgū Caín sīdea nemorō sīdi ãārīmí. Marīphre, Abel īgūrē bāremurīrē ëāgū, īgū sīdeare: “Oāgoráa”, ãārīdi ãārīmí. Irasirigū īgūrē: “Oāgū ãārīmi”, ãārī īādi ãārīmí. Abel iripoegue boadi ãārīkeremakū, īgū Marīphre bāremurī merā irideare marīde gūñáa. Irasirirā īgū bāremuderosūta marīdere Marīphre bāremurō gāāmea.

⁵ Enoc Marīphre bāremusīā, boabiridi ãārīmí. īgū boabirikeremakū, Marīphre īgūrē ãīmūrīñkōādi ãārīmí. Masaka īgūrē ãmakererā, neō bokabirinerā ãārīmá. Marīphre werenírī gojadea pūgue ãsū ãārī gojasūdero ãārībú: “Marīphre Enorē ãīmūrīaburi dupiyuro ushyari merā īādi ãārīmí”.

6 Marīpūre marī bāremumerā īgūrē ushayamakā irimasībea. Īgūrē sērēgūno: “Diayeta īgū Marīpugora āārīmi”, ārī gūñarō gāāmea. “Marī īgūrē bāremurī merā sērērīrē ðārō pémi”, ārī gūñarō gāāmea. Marī irire gūñamerā īgūrē sērēmasībea.

7 Noé Marīpūre bāremusīā, Marīpū īgūrē: “Mu neō īābiridea merā i nikū marārē īgūsā yure bāremubiri waja bāro wajamoāgūra”, ārīdeare bāremudi āārīmī. Irasirigu, Marīpū dorederosūta wādiru doódiru iridi āārīmī, īgūyarā merā dia mirīburire taribu. Marīpūre bāremusīā, i nikū marārē īgūsā īgūrē bāremubirire masīmakā iridi āārīmī. Marīpū, īgūrē bāremumakā: “Oāgū āārīmi”, ārī īādi āārīmī.

8 Abraham Marīpūre bāremusīā: “Gaji nikū yū mārē sīburi nikūgue waaka!” ārīmakā pēgu, īgūrē yūjādi āārīmī. “Irogue waagá irikoa”, ārīmasībirikeregū, īgūya nikūrē wiriwāgādi āārīmī.

9 Marīpū īgūrē: “Iri nikūrē sīgūra”, ārīdeare bāremugū, iri nikūgue eja, āārīmejājadi āārīmī. Iro āārīmejājakeregū, gaji nikūmū irirosū surí gasiri merā iridea wiiri merā naaunadi āārīmī mārārō āārībirisīā. Marīpū īgū magū Isaare, īgū parāmi Jacore: “Iri nikūrē sīgūra māsādere”, ārīmakā, īgūsāde Abraham irirosūta iri nikūgue naaunanerā āārīmā.

10 Abraham iri nikūrē naagū, makārī iribiridi āārīmī. Gaji makāgue Marīpū āārīrī makāgue ūmūgasigue īgū waaburire yúgu iridi āārīmī. Iri makā Marīpū iridea makā neō perebiri makā āārā.

11 Abraham marāpo Sara pūrā marīdeo Marīpūre bāremusīā, bārogora āārīkerego: “Marīpū

ãrīderosūta yare irigakumi”, ãrī bāremurī merā pūrākudeo ãārīmō.

12 Irasirigu Abraham bugurogora ãārīkeregū, Sara merā majīgūrē pūrākudi ãārīmí. Ígū parāmerā ãārīturiarā wárā ãārīnerā ãārīmá. Neñukārē, ìmipa yerire keo bokatiúña marīrō irirosū ìgūsārē keo bokatiúmasiñña máa.

13 Æärīpererā, Marīpu ìgūsārē: “Sígura”, ãrīdeare neõ opamerāgue boanerā ãārīmá. Irire opabirikererā, gūñaturari merā: “Marīpu ìgū ãrīderosūta pūrāgue sīgakumi guare”, ãrī, ìgūrē bāremuníkðānerā ãārīmá. Irasirirā gajirārē: “Gaji nikū marā irirosū i nikūgue naara dita ãārā”, ãrī werenerā ãārīmá.

14 Ìgūsā irirosūta irire ãrīrāno, gaji nikū, ìgūsāya nikū ãārīburire ãamarā yáma. Irire õārō masiñ marī.

15 Marī ñeküsāmarā: “Gaji nikū marā ãārā”, ãrīrā, ìgūsā béowāgādea nikūrē gūñabirinerā ãārīmá. Irasū ãrī gūñarā, goedujáakðābonerā ãārīmá.

16 I nikū nemorō ùmugasigue õārī nikū gapure: “Buro waaduakoa”, ãrī gūñanerā ãārīmá. Irasirigu Marīpu ìgūsā ìgūrē: “Guha Opū ãārīmi”, ãrīmakū pégū, guyasírīri marīrō: “Ìgūsā Opū ãārā”, ãrīdi ãārīmí. Ìgū puro ìgūsāya makā ãārīburore ãmubosasiadi ãārīmí.

17 Marīpu Abrahārē: “¿Diayeta yare bāremugū yári?” ãrī gūñagū, ìgūrē: “Yū iürō mū magū Isaare wējē soepeoka!” ãrīdi ãārīmí. Abraham gapu Marīpure bāremusia: “Neõ yū magū sugū ãārīgūrē wējē soepeobirikoa”, ãrībiridi ãārīmí.

18 Iro dupiyurogue Marīpu ìgūrē: “Mū magū Isaac merā mū parāmerā ãārīturiarārē opagakoa”,

ãrīsūdi ãārīkeregħ, Abraham Marīpure: “Yħu magħur ē neō wěj ē soepeobirikoa”, ãrībiridi ãārīmí.

19 Abraham: “Marīpu īgħu turari merā boanerār ē masūmasiñā, yu magħur ē wěj ċekkeremak, masugħukumi”, ãrī għuñadi ãārīmí. Irasirigu, Marīpu Abraham ē kāmutagħu: “Mu magħur ē wěj ċebrikdāka!” ãrīdi ãārīmí. Irasirirā ire masiña. Abraham īgħu magħur ē boadigue masādi irirosū dupaturi opadi ãārīmí.

20 Isaac Marīpure bħuremusiñā, īgħu pūrā Jacore, Esaúre: “Purugħue Marīpu mħsarr ē õħarr īrigħukumi”, ãrīdi ãārīmí.

21 Jacob Marīpure bħuremusiñā, īgħu boaburo dupiyurogħ īgħu tuadi merā tuawġġanu għajja, Marīpure sēr ē bħuremudi ãārīmí. Irasirigu īgħu magħu José pūrarr ē: “Marīpu mħsarr ē õħarr īritamuburo”, ãrīdi ãārīmí.

22 José Marīpure bħuremusiñā, īgħu boaburo dupiyurogħ īgħu pūrarr ē āsū ãrī weredi ãārīmí: “Marī parāmerā ãārīturiar ē Egiptogue ãārīr īparu wirirākuma”, ãrīdi ãārīmí. “Irore wirirā, yaa għoarr īrre ǎi aburo, īgħiex ejari nikugħue yáamurā”, ãrīdi ãārīmí.

23 Moisés pagħus āmar ē Marīpure bħuremusiñā, Moisés deyo adero puru, īgħu õħagħu ãārīmak, īħarr, u rera abegħora īgħiex duripiner ē ãārīmá. Egipto marā opu: “Israel bumarā majjra ē wěj ħeburo”, ãrī doregu ãārīdi ãārīmí. Moisés pagħus āmar ē gapu: “Marīpu marīr īritamugħukumi”, ãrī għuñnar ē, iri dorerire güiri marīr tarinu għanner ē ãārīmá.

24 Puru Moisés Egipto marā opu magħo masūdi ãārīkeregħ, Marīpure bħuremusiñā: “Igo magħu

ãärími”, ïgüsäã ãrímakä péduabiridi ãärími.

25 Äsü gapu iriduadi ãärími. Marípuyarä Israel bumarä merä ñerö tariduadi ãärími. Egípto marä merä wári opakeregü, ïgüsäã merä ãärídubiridi ãärími. ïgüsäã ñerü iriri gapu iriduabiridi ãärími.

26 Irasirigü ñerö tarikeregu, Egípto marä opari nemorö Cristo Marípu iriubuyarä merä ñerö tariburire suyudi ãärími. Purugue Marípu ïgürë õärríre siburire masigü, ïgüsäã merä ñerö tariduadi ãärími.

27 Moisés Marípure bùremusïä, Egípto marä opu ïgü merä guamakü ïágü: “Marípu yure iritamugukumi”, ãrï, irore ãärídi güiri marírõ wiridi ãärími. Irasirigü Marípu deyomarígürë ïágü irirosü ïgü: “Marípu iritamurí merä äsü irigura”, ãrïríre neö gorawayuro marírõ iridi ãärími.

28 Moisés Marípure bùremusïä, Israel bumarärë Egíptogue ãärírärë ãïwiuburi dupiyuro pascua wâikuri bosenü iripúroridi ãärími. Irasirigü Marípu dorederosüta Moisés Israel bumarärë oveja majírärë wéjëdore, ïgüsäya dí merä makapúrorire wükädoredi ãärími. Irire ïágü, Marípure wereboegü Egípto marä masä tîrã ûmarë wéjégü, Israel bumarä masä tîrã gapure wéjëbiridi ãärími.

29 Israel bumarä Marípure bùremusïä, dia wádiya deko diiadiya deko dükawanugâdea maa bojoñajäri maarë taribujanerä ãärímá. ïgüsäã irasü taribujamakü ïärä, Egípto marä gapu ïgüsärë tuyu taribujanerä, mirí boaköänerä ãärímá.

30 Israel bumarä Marípure bùremusïä, Jericó tûroma sârîrörë ûtä majírï merä iridea sârîrörë

su mojōma pere gaji mojō peru pērēbejarinurī iri makārē īgūsā gāmegorodero pūru, iri sārīrō meémezādero ãārībú.

³¹ Iro dupiyuro iri makāmo ūma merā ñerō irideo, Rahab wāikugó Marīpūre būremusīā, Israel bumarā iri makārē ïādurirā ejarārē iritamudeo ãārīmō. Irasirigo iri makā marā Marīpū dorerire tarinugārā merā boabirideo ãārīmō.

³² ¿Ñeénorē werenemogukuri yu? Gajirā Marīpūre būremurā: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel irideare, irasū ãārīmakā Marīpuya kerere weredupiyunerā irideare weregu, werepeobiribukoa.

³³ Ígūsā Marīpūre būremusīā, gaji nikūgue ãārīrī makārī marārē gāmewējē, tarinugānerā ãārīmá. Ígūsāyarā masakare diaye dorenerā ãārīmá. Marīpū: “Mūsārē õārō iritamugura”, ãārīderosūta Ígūsārē õārō iritamudi ãārīmí. Ëökayea Ígūsārē baabonerārē disirire biamakā irinerā ãārīmá.

³⁴ Surāyeri peame būro asirogue beosūkererā, ûjbirinerā ãārīmá. Gajirā, sareri majīrī merā sare wējēdhamakā, tarinerā ãārīmá. Turamerā ãārīkererā, Marīpūre būremusīā, turarā waanerā ãārīmá. Irasirirā gaji nikū marā Ígūsārē ïāturirārē gāmewējē tarinugānerā ãārīmá.

³⁵ Surāyeri nome Ígūsāyarā boanerāgue dupaturi okamakā ïānerā ãārīmá.

Gajirā Marīpūre Ígūsā būremurīrē piridubiri waja peresugue būro ñerō iribirari merā boanerā ãārīmá. Ígūsā pūrugue masā, Marīpū merā ūmugasigue õārō ãārīburire gāāmesīā, Ígūrē būremurīrē piridubirinerā ãārīmá.

36 Gajirā Marīpure būremurā, būridari merā būro tārāsūnerā ãārīmá. Gajirā īgūsāya guburi, mojōrīrē kōme dari merā sūa, peresugue biado-bosūnerā ãārīmá.

37 Gajirā ûtāyeri merā dea wējēsūnerā ãārīmá. Gajirā īgūsāya dūpūre wiiriro merā wiritā wējēsūnerā ãārīmá. Gajirā sareri majīrī merā wējēsūnerā ãārīmá. Gajirā surí marīrā, oveja gasiri, cabra gasiri merā suríkhrā waagorenanerā ãārīmá. Būro boporo tarinerā ãārīmá.

38 I nikūgue ãārīkererā, i nikū marā ñerā irirosū neō ãārībirinerā ãārīmá. Õārā ãārīnerā ãārīmá. Surāyeri wiiri marīrā, masaka marīrōgue, ûtāyukugue waagorenanerā ãārīmá. Ùtāyukugue ãārīrī goberigue, yebague ãārīrī goberiguedere kārīgorenanerā ãārīmá.

39 Marīph īgūrē būremurārē ãārīpererārē: “Õārō yáma”, ãrī ïādi ãārīmí. īgūrē õārō būremukererā, ëgū ãārīpereri īgūsārē: “Âsū irigūra”, ãrīdeare īgūsā boaburi dupiyuro bokabirinerā ãārīmá dapa.

40 Marīph ãsū ãrī gūñasiadi ãārīmí: “Îgūsārē, pūrugue marā yūre būremurādere suro merā yū merā õārō ãārīmakū irigūra”, ãrīdi ãārīmí. Îgū ãrīderosūta irigūkumi. Irasiriro îgū iro dupiyuro iridero nemorō, îgū Jesucristo merā iridea īgūsārē, marīdere õātariro ãārīrokoo.

12

Jesúre ïākūñ gūñanídorerimarē gojadea

1 Iripoegue marā wárā yū werenerā īgūsā iridea merā īgūsā Marīpure būremurīrē ìmunerā ãārīmá. Irasirirā marī, īgūsā ïānígāmegorosūrā irirosū sugū

Üma birarimasü õärō ümaduagü ãärípereri nukärirë pirirosü, õärō iriduarä ãärípereri ñerō iririre piriro gäämea. Irire pirirä, Marípu gäämederosüta õärí gapure güñaturari merä iriwägäniköärō gäämea.

² Irasirirä Jesúre iáküü güñaniköärä! Igüta marírë Marípüre buremunugämakü iridi, marírë piriro marírō igürë buremuwägäniköämakü irigu ãärími. Büro poyari merä ñegü irirosü curusague boagü, guyasiribodi ãäríkeregü, igü purague usayaburire masisü, guyasiribirdi ãärími. Masä muríadero purü, dorebu Marípu diaye gapü doadi ãärími.

³ Irasirirä Jesús waadeare güñaka! Ñerä igürë buro ñerō tarimakü irinerä ãärímá. Irasirirä musäde ñerō tarirä, õärō yujupüräkü, piriro marírō igürë güñaturaniköäka!

⁴ Ñerä ñerirë iridorerire musä tarinugädüamakü iärä, musärë wëjëñabema dapa.

⁵ ¿Marípu musärë igü pürärë weredeare kätiaköär? Igüya wereníri gojadea pügue ãsü ãrïdi ãärími:

Yu magü, yu mu Opü, murë õärō iriburo, ãrígü, wajamoärirë pémasüka! Murë: “Ñerirë iropata irika!” ãrïmakü pégu, bujawerebiriköäka!

⁶ ãsü ãärä. Yu mañrä: “Ñerirë irimeräta!” ãrï, pürirö páro irirosü werea. Yu pürä ãärípererärë wajamoää õärō iridoregü, ãrïdi ãärími. [◊]

⁷ Marípu musärë wajamoämakü iärä, igürë õärō yujüka! Sugü pagü igü magü ñerö irimakü iágü, igürë wajamoäkumi. Irasüta Marípu, marí ñerö

[◊] **12:6** Job 5.17; Pr 3.11-12

irimakũ ïägã, marĩrẽ ïgã pürärẽ pürĩrõ páro irirosũ weregukumi õärõ iriburo, ãrígã.

8 Marípu ãärípererã ïgã pürärẽ ïgüsã ñerõ iridea waja pürĩrõ páro irirosũ weremi. Ígã werebirimakã, musã ïgã pürã ãäríbiribukoa. Pagu marĩrã, ñerõ irisiã bokasúnerã irirosũ ãäríbukoa.

9 Marí majírã ãärímakã, marí pagusámarã marí ñerõ iriri waja pürĩrõ páro irirosũ weremakã, ïgüsârẽ bùremubu. Irasirirã marí pagusámararẽ bùremuru merã yuþuro nemorõ, Marípu umugasigue ãärígûrẽ bùremuru merã õärõ yuþuro gãâmea. Ígûrẽ bùremuru, ïgã merã õärõ ãärírãkoa.

10 Marí ñerõ irimakã, marí pagusámarã ïgüsã gãâmerõsũ yoabiripoe wajamoâma. Marípu gapu diayema merã wajamoâmi, marĩrẽ ïgã irirosũ õärã ãärímakã irigu.

11 Diayeta ãärã. Marípu marĩrẽ wajamoâmakã, usuyabea. Marí bùjawerekererã, ïgã marĩrẽ wajamoâdero puru, marí ïgûrẽ õärõ yuþuru, diayema iririre iri, ïgã merã siñajâru oparâkoa.

Marípu werenírõrẽ péduabirimakã goegoráa marĩrẽ, ãrígajadea

12 Irasirirã musã Marípure bùremuturamerã ãäríbirikôâka! Ígûrẽ õärõ gûñaturanemoka! Ígûyare piriro marĩrõ õärõ irituyaka!

13 Õärõ diayema irika! Gajirã Marípure gûñaturamerã, musã irasirimakã ïäkûrurã, gûñaturari merã ïgûyare irituyarâkuma.

14 Æärípererã masaka merã gãmekëärõ marĩrõ õärõ ãärírikuka! Ñerõ iriro marĩrõ ãäríka! Ñerõ marĩrã dita marí Opu Jesucristore ïärâkuma.

15 Õārō pémasīka! Marīphu māsārē iritamurīrē: “Gāāmebirikoa”, ãrībirikōāka! Ñerī tá puri masā, õārī oteri gapure poyanorēroko. Māsāde ñerīrē irirā, gajirārē poyanorērāko. Irasirirā ñerīrē iribirikōāka!

16 Sugū īgū marāpo ãārībeo merā, neō sugo igo marāphu ãārībi merā ñerō iribirikōāburo. Marīphuyadere gāāmemerā irirosū neō ãārībirikōāka! Iripoeguemu Esaú Marīphuyare gāāmebiridi ãārīmí. Īgū masā tīgū ãārīsīā, īgū paguyare īgū boadero pāru opabu ãārīkeregū, sunu būro uaboa, baari merā īgū pagumurē īgū opabodeare gorawayudi ãārīmí.

17 Īgū irasiridero pāru waadeare masīa māsā. Esaú, īgū pagu īgūrē: “Yu sīburi merā õārō ãārīgūko”, ãrīburire pēdūakeremakū, īgū pagu gapu īgūrē: “Mu pagumurē sīsiabu irire”, ãrīdi ãārīmí. Īgū irasū ãrīmakū pégu, Esaú būro oreri merā īgū pagure: “Sīka yure!” ãrī sērēkeregū, īgū pagu īgūrē sīmakū neō irimasībiridi ãārīmí.

18 Marīphu īgū dorerire Moisére pīmakūguere marī ñekūsāmarā Israel bumarā Marīphu ãārīrōgue ejanugāmakū goegoradero ãārībū. Dapagorare māsā gapure irasū ãārībea. Marīphu īgū dorerire Moisére pīgu, Sinaí wāikudi ûtāāgue ãārīdi ãārīmí. Irasiriro irogue īgūsā ejanugāburipoe iri ûtāāguere peame būro ûjārō, nañtīrō, ñimikāyebori, mirū būro wējāpuro ãārīdero ãārībū.

19-20 Irogue puridiru būro būsāmakā pénerā ãārīmá. Pāru Marīphu īgūsārē werenímakā pénerā ãārīmá. Marīphu goero merā ãsū ãrīdi ãārīmí īgūsārē: “Iri ûtāārē ñapeorānorē ûtāyeri merā dea

wējēka, o sareri majī merā sare wējēka!” ãrīdi ãārīmí. “Waimurādere irasūta irika!” ãrīdi ãārīmí. Ígū irasū ãrī werenímakū pérā, güiri merā Moisére: “Iropata guare wereburo”, ãrī, bero sērēnerā ãārīmá.

²¹ Moisés ãārīpererire ûtāuguere goero ãārīrīrē ïāgū: “Buro güiri merā naradagu yáa”, ãrīdi ãārīmí.

²² Musā gapu iripoegue marā Sinaí wāikudi ûtāgue ejanugānerā irirosū ãārībea. Umugasigue Maríphu ãārīrōgue Sión wāikudi ûtāgue mürījarosū diaye Ígū merā werenimasña. Irogue Maríphu okaníguya makā, Jerusalén wāikuri makā ãārā. Iroguere Maríphure wereboerā wárāgora ãārīma.

²³ Ígūsā usuyari merā nerērā, Maríphure: “Óātaria mu”, ãrī būremuma. Irogue Maríphu pūrāde umugasima gojadea pūgueta Ígūsā wāirē gojatúsñerā nerēma. Maríphu ãārīpererā iririre: “I gapu õāa, i gapu õābea”, ãrī weregu ãārīmi. Maríde Ígū merā õārō ãārā. Irasirirā irogue marā merā nerērásūta ãārā. Maríphu Ígūsārēta ñerī opamerā ãārīmakū irisiadi ãārīmí.

²⁴ Marí Jesúre būremurā ãārā. Iripoegue Maríphu marírē: “Óārō irigura”, ãrī werepídi ãārīmí. Ígū irasū ãrī werepíderosūta Jesús iridi ãārīmí. Ígūya díre béo boadea merā marírē taudi ãārīmí. Iripoeguemu Abel Ígūya dí bēodeare ïāgū, Maríphu Ígūrē wējēdire wajamoädi ãārīmí. Jesucristoya dí bēodea gapure ïāgū, marírē waja opamerā ãārīmakū iridi ãārīmí. Irasiriro Cristo dí bēodea, Abel dí bēodea nemorō wajakua.

²⁵ Irasirirā õārō pémasika! Maríphuyare weregure péduamerā irirosū ãārībirikõaka! Iripoegue i

nikūmu Moisés Marípuyare weremaku pérā, wárā irire péduabirinerā ããrīmá. Ígūsā irire péduabiridea waja Marípu Ígūsārē wajamoādi ããrīmí. Ígūsā nemorō Cristore péduamerā gapure buro wajamoágukumi. Cristo ûmugasiguemu Marípuyare weregu ããrīmi.

26 Iripoegue Marípu Ígū dorerire Moisére pígu, Ígū werenírī merā nikū ñomemaku iridi ããrīmí. Dapagorare ãsū ãrīmi: “Sunu i nikū ñomemaku irigu, suñarōta gajino irinemogura. I nikū dita ñomemaku iribi meta ããrīguko. Ùmugasiguedere ñomemaku irigura”, ãrīmi.

27 “Sunu i nikū ñomemaku irigu, suñarōta gajino irinemogura”, ãrīgu: “Ããrīpereri yu irideare béoguko”, ãrīgu yámi. Ígūyarärē doregu ããrīrī gapure béoguko. Irasiriro Ígū irideare bémaku, Ígūyarärē doregu ããrīrī dita dujarokoa.

28 Marípu Ígūyarärē dorerogue marírē Ígū merā ããrīmaku iriguguko. Irasirirā Ígūyarérē doregu ããrīrīrē beosúbirimaku ïärā, Marípure: “Mu merā usuyáa”, ãrīrō gäamea. Irasirirā buremurī, goepeyaro merā Ígūyare irituyaro gäamea. Irasú irirā, marí Ígūrē usuyamaku irirako.

29 Peame ûjürō goerosu Marípu goero wajamoágu ããrīmi. Irasirirā Ígūrē goepeyaro merā buremurā!

13

Marípu suyuri ditare iriro gäamea, ãrī gojadea

1 Marí Jesucristore buremurā sugu pûrā irirosu ããrā. Irasirirā gäme maírīrē neõ piribirikóaka!

2 Musā p̄ero ejarārē ñārō merā musāya wirigue ñajāridoreka! Irire kātibirikōaka! Iripoegue gajirā irasirirā, Marīphre wereboerārē īgūsāya wigue ñajādorenerā ãārīmá. “Marīphre wereboerā ãārīma”, ãārīmasibirinerā ãārīmá.

3 Peresugue ãārīrārē bopoñarī merā gūñaka! Īgūsā merā peresugue ãārīrā irirosū péñaka! Gajirā ñerō tarirādere bopoñarī merā gūñaka! Īgūsā merā musāde ñerō tarirā irirosū péñaka! Iritamuka īgūsārē!

4 Ñārīpererā marāpokurā, marāphukurā gāme goepeyari merā īaburo. Úma īgūsā marāposā nome merā ñārō ãārīrikuburo. Nomede īgūsā marāphusāmarā merā ñārō ãārīrikuburo. Marāph marirā, marāphukurāde gajirā ûma merā ñerō irimakū īagū, marāpo marirā, marāpokurāde gajirā nome merā ñerō irimakū īagū, Marīpu īgūsārē wajamoāgukumi.

5 Niyerure mañbirikōaka! Musā opari merā usayaka! Marīph ūsū ãārīdi ãārīmí: “Musārē neō béobirikoa. Musā merā ãārīnígukoa musārē iritamubu”, ãārīdi ãārīmí.

6 Irasirirā gūñaturari merā ūsū ãārī masīa: Marī Op̄ yure iritamugū ãārīmi. Neō suḡu masak̄ yure ñerō irid̄uarire güibea, ãārī masīa.[◊]

7 Musārē ñārō siiu, Marīphya kerere werenerārē gūñaka! īgūsā okaro bokatūrō ñārō ãārīrikudeare gūñaka! Irasū gūñarā, Jesucristore īgūsā buremuderosūta musāde buremuka!

[◊] **13:6** Sal 56.3-4, 9-11; 118.6

8 Jesucristo marīrē iritamugū, neō gorawayubirikumi. Iripoegue, dapagoradere, puruguedere īgū ãārīderosūta ãārīnkōāgukumi.

9 Gajirā gajirosū buerire pénemobirikōāka, Marīpuya diayema buerire béori, ãārīrā! Īgūsā marīrē: “Ire baaka! I gapure baabirikōāka!” ãārī buemoāmakōāma. Iri buerire t̄uyamakū marīrē iritamubea. Marīpuyaare marīrē gūñaturamakū iribea. Marīpu dita īgū marīrē maīrī merā marīrē gūñaturamakū yámi.

10 Iripoegue Marīpuya wiigue paía waimurārē wējē soepeonerā ãārīmá. Irasirikererā, iri merā masakare īgūsā ñerō iridea wajare neō taumasibirinerā ãārīmá. Jesucristo gapu īgū boari merā marī ñerō iridea wajare taudi ãārīmí.

11 Paía opu waimurārē wējē, Marīpu ãārīrī taribugorague īgūsāya díre ãī ñajādi ãārīmí. Irogue Marīpure masaka īgūsā ñerō iridea wajare: “Béoka!” ãārī sērēbosadi ãārīmí. Īgū wējēnerā waimurāya d̄upuri gapure makā t̄urogue soebéokōādi ãārīmí.

12 Irire iriderosūta Jesúdere makā t̄urogue wējēbéonerā ãārīmá. Irasirikeremakū, īgūya dí béori merā marīrē waja opamerā ãārīmakū iridi ãārīmí.

13 Jesús makā t̄urogue curusague boari: “Ḡuyasīñgoráa”, ãrīsūdero ãārībá. Īgū boamakū, masaka īgūrē turi, b̄uridanerā ãārīmá. īgūrē irasiriderosūta masaka marīdere turi, b̄uridakeremakū, piriro marīrō īgūrē t̄uyaro gāāmea.

14 I nikūgue marī ãārīburi makā máa. Gaji makā,

marī purague ãārīburi makārē ãmugasima makārē yúrā yáa.

15 Irasirirā Jesucristo iritamurī merā Marīpure būremurā, iro dupiyuro īgūrē gajino sīunaderosū, dapagorague īgūrē usuyari sīníkōārā! īgūrē: “Guapu, õātarigū ãārā”, ãrī būremurā!

16 Gajirārē õārō irika! Musā oparire opamerārē guereka! Irire kātibirkōāka! Musā irasirirā, Marīpure sīrā irirosū irirāko. īgūrē usuyamakā irirāko.

17 Musā oparārē õārō péka! īgūsā dorerire būremurī merā irituayaka! Marīpu pídi ãārīmí, īgūsārē musārē õārō koredoregu. Irasirirā musārē īgūyare õārō bueníkōāma, īgūrē būremurīrē piribirikōāburo, ãrīrā. Purague Marīpu īgūsārē: “Wereka yure! ¿Naásū bueri?” ãrī sérēñamakā, īgūrē yujurākuma. Irire masīsīā, õārō buedhamā. Irasirirā īgūsā buerire musā õārō pémakā, usuyari merā moārākuma. Musā pébirimakā gapu bujawererākuma. Musā īgūsārē tarinugārā, õārō ãārīkubirikoa.

18 Musā Marīpure sérērā, guaya ãārīburire sérēbosaníka! Guá õārī ditare iriduáa. Marīpu ïūrō: “Óārīrē irirā, waja opamerā ãārā”, ãrī péñáa.

19 Yure Marīpure sérēbosarā, ãsū ãrī sérēka: “Mérōgā puruta īgū guá purogue dupaturi aariburire ãmuka!” ãrī sérēka!

Õādoretñudea

20 Marīpu marīrē īgū merā õārō siñajārī sīgū marī Opu Jesucristo boadiguere masūdi ãārīmí. Jesucristo ovejare korerimasū irirosū marīrē õārō koregu ãārīmi. Iripoegue Marīpu marīrē: “Óārō

irighra”, ãr̄í werepídi ããr̄imí. Ígu werepídeare Jesú斯 boagu Íguya dí béodea merā mar̄irē iriyuwarikudi ããr̄imí. Irire neõ béobirkumi.

²¹ Irasirigu Mar̄ipu msärē iritamuníkõaburo. Iri iritamunír̄ merā ããr̄ipererí õãr̄irē, Ígu gãämerí ditare irimaku iriburo. Ígu gãämerõsûta Jesucristo merā mar̄í ããr̄ipererärē irasiriburo. Irasirirã Cri-store: “Óãtaria mu”, ãr̄í buremuníkõãrã! Irasûta irirã!

²² Yaarã, i pugue yu msärē: “Ãsû irika!” ãr̄í gojarire õãrõ merā péka! Yu msärē wárigora gojabodi ããr̄ikeregu, mérígã were gojabu. Irasirirã irire õãrõ bueka!

²³ Idere msärē weregura. Mar̄iyagu Timotore peresugue ããr̄adire wiuañurã. Dapagorare Ígu aarimaku, yu Ígu merā msärē ïágu waagura.

²⁴ Msã oparärē, gajirã Jesucristore buremurärē ããr̄ipererã iro ããr̄irärē õãdorea gua. Gua merãmarã Italia marā msärē õãdorema.

²⁵ Mar̄ipu msã ããr̄ipererärē õãrõ iritamuburo. Irasûta iriburo.
Iropata ããrã.

Marȋpuya Kerere Wereri Turi New Testament in Siriano

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siriano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siriano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
1a0774e8-d152-5929-891b-95e0d2238786